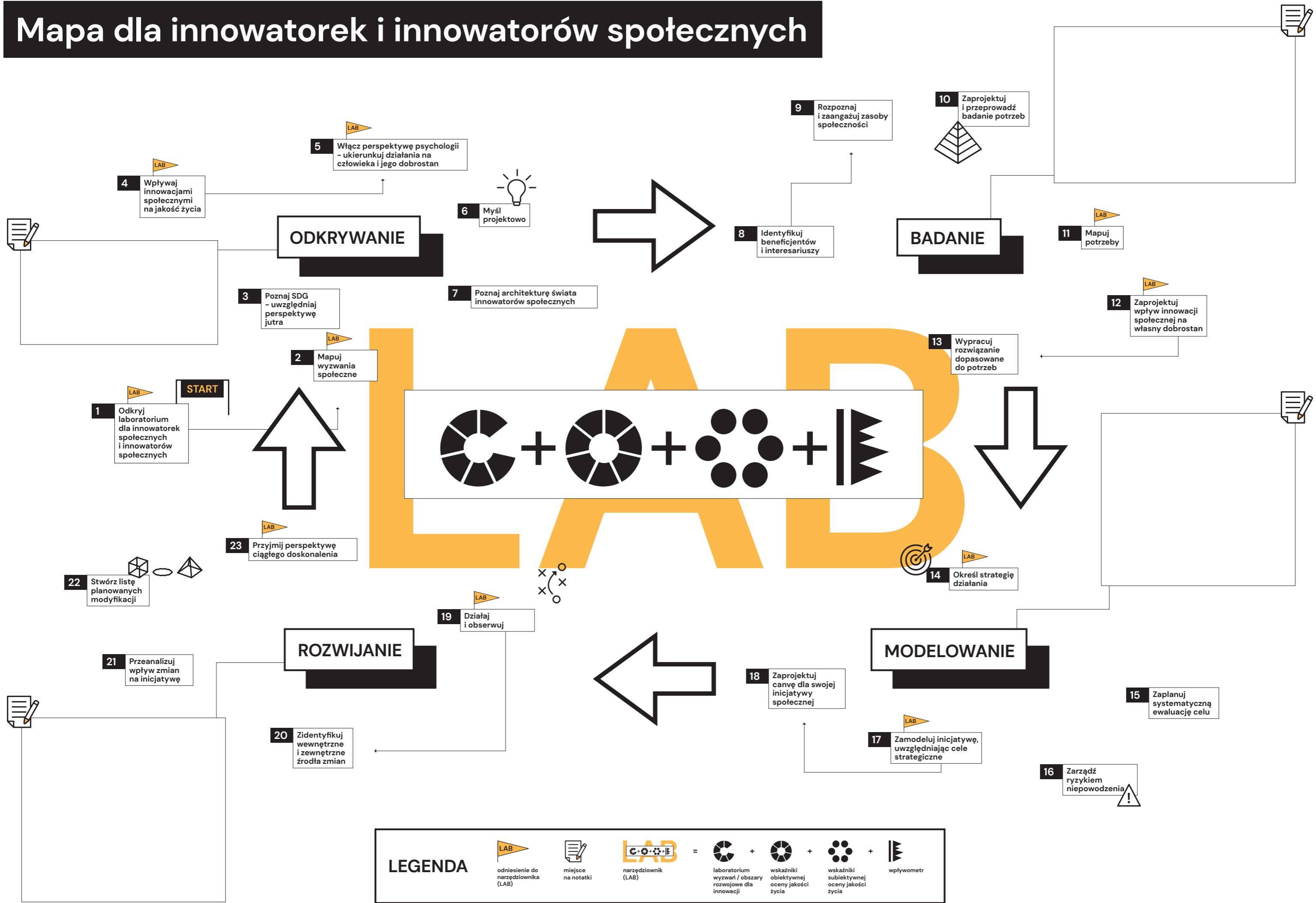
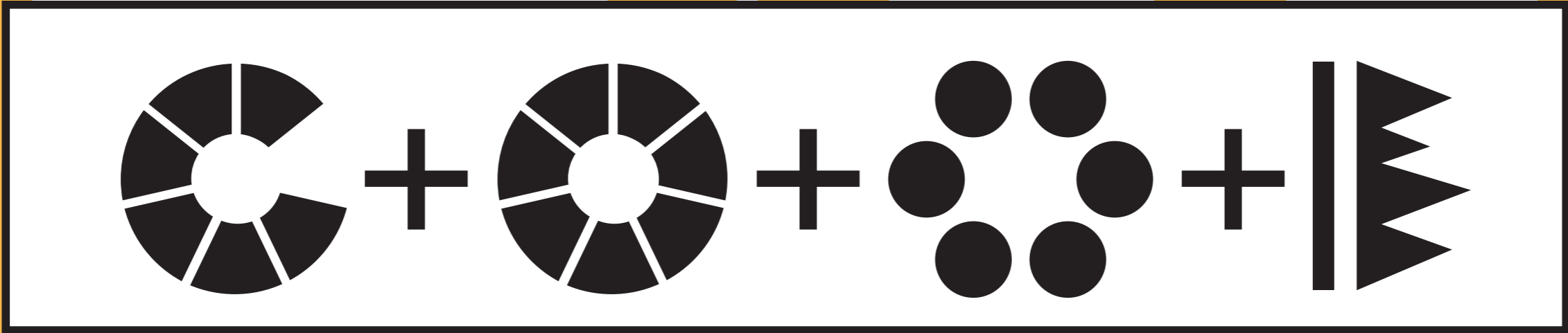
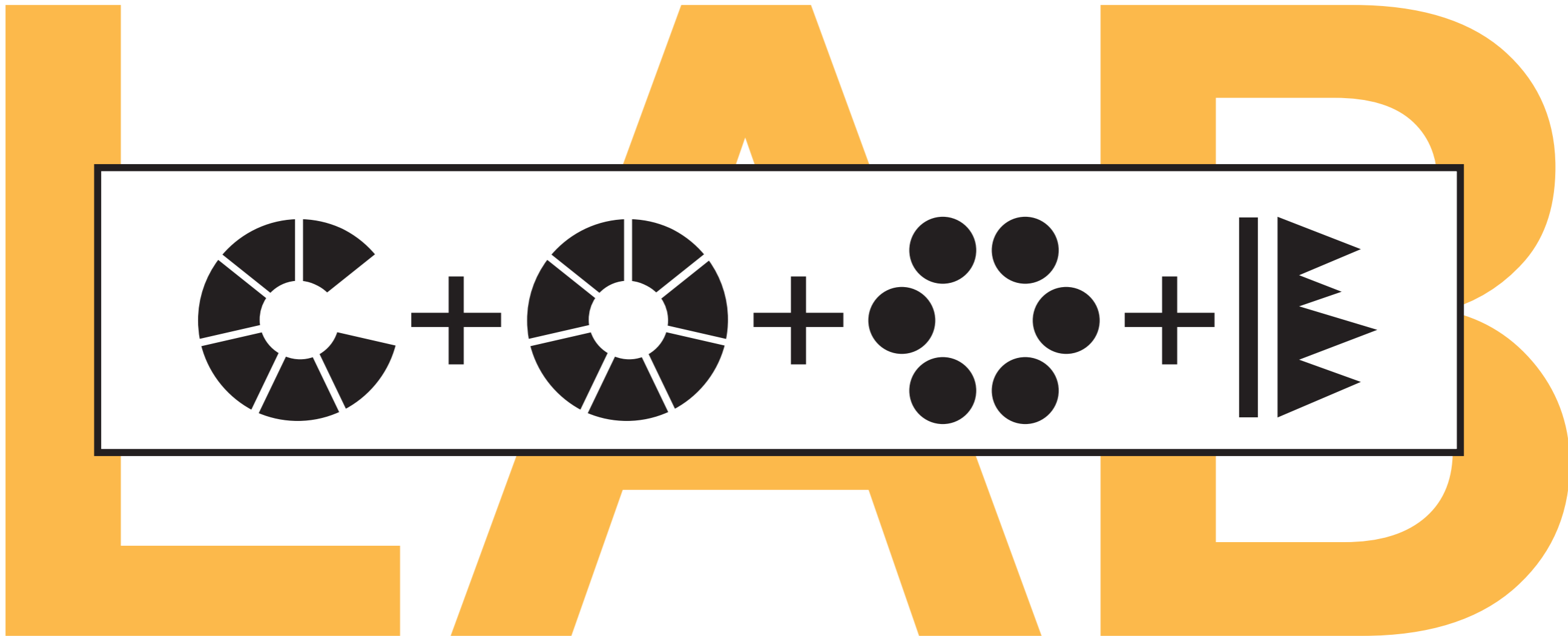

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ SPOŁECZNA – kurs podstawowy

Mapa dla innowatorek i innowatorów społecznych

Przewodnik

Jak czytać mapę?

Mapa jest narzędziem dla architektek i architektów innowacji społecznych. Składa się z laboratorium narzędziowego (LAB) oraz ścieżki wizualizującej proces projektowy, która zawiera zadania realizowane z wykorzystaniem narzędzi z laboratorium.

Celem mapy jest wsparcie innowatorek i innowatorów społecznych w projektowaniu, wdrażaniu i rozwoju inicjatyw będących odpowiedzią na wyzwania jutra, wśród których kluczowym wyzwaniem jest podnoszenie jakości życia w społeczeństwie.

Eksperymentując w naszym LAB, odkrywamy możliwości do wykorzystania narzędzi w procesie projektowania rozwojowych innowacji społecznych ukierunkowanych na generowanie pozytywnego wpływu poprzez podnoszenie jakości życia. Architektki i architekci pozytywnego wpływu to innowatorki i innowatorzy społeczni korzystający z narzędzi projektowych na każdym etapie działań, które i których zamierzamy wspierać w ich codziennej pracy.

Laboratorium wyzwań pomaga zrozumieć, kontekst, w którym architektki i architekci innowacji społecznych mogą tworzyć wartość, mając na celu podnoszenie jakości życia. Wspiera w odkrywaniu i czytaniu otoczenia jako morza możliwości do działań, w ramach których generowany jest pozytywny wpływ. **Wskaźniki obiektywne i subiektywne** pomagają zrozumieć, w jaki sposób można wpływać na jakość życia poprzez konkretną innowację społeczną. **Wpływometr** jest narzędziem do odkrywania, badania, projektowania, rozwoju i ewaluacji wpływu społecznego na jakość życia w kontekście konkretnych inicjatyw społecznych osadzonych w ramach kluczowych wyzwań rozwojowych. Wpływometr ma na celu wsparcie innowatorek i innowatorów w ocenie potencjału rozwojowego ich inicjatyw w świetle możliwości generowania pozytywnego wpływu na jakość życia.

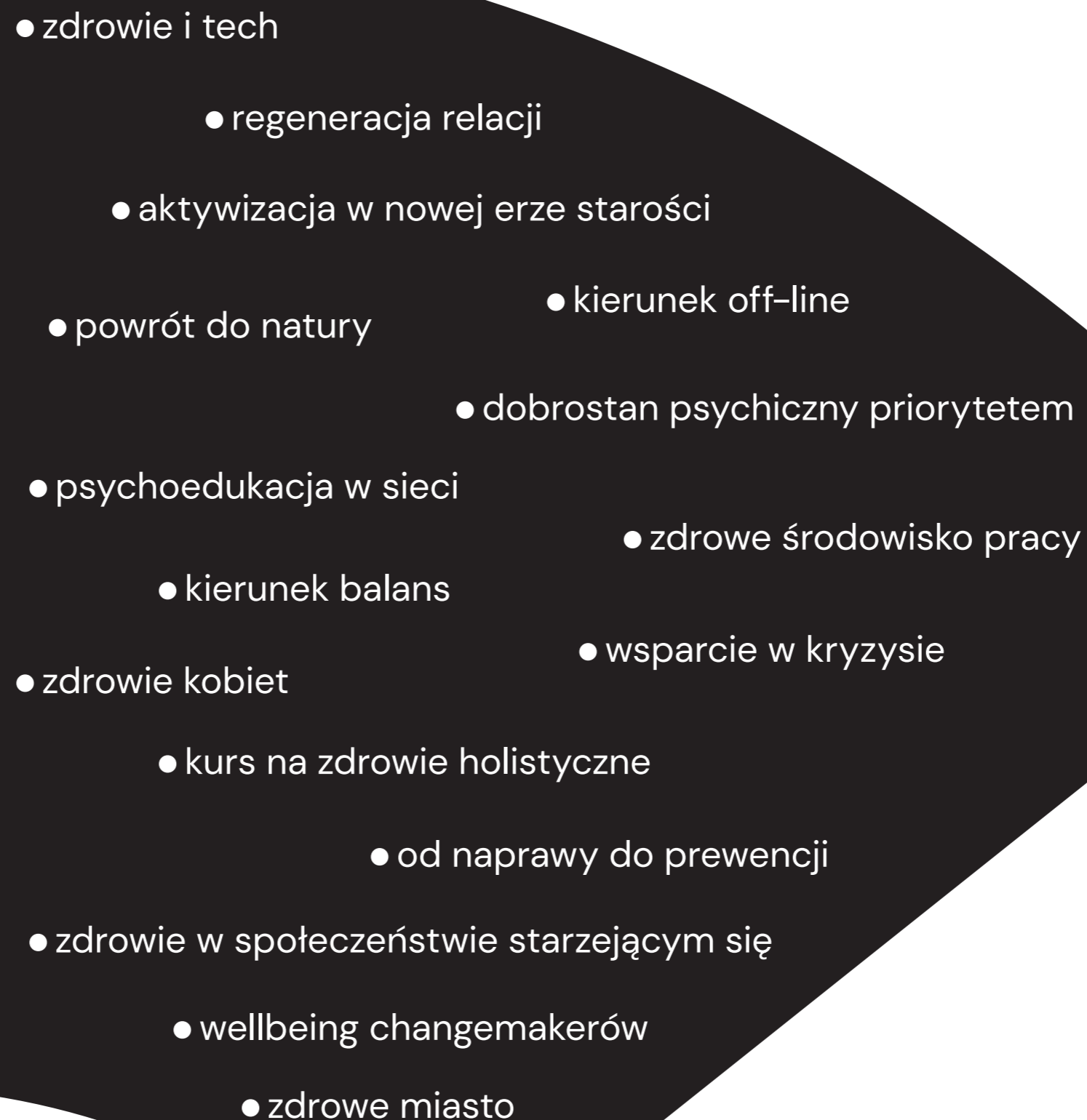
Mapa stanowi naszą autorską propozycję nowego spojrzenia na problematykę innowacji społecznych, w którym troska o jakość życia i dobrostan stanowi drogowskaz do podejmowania wszelkich działań w ramach przedsiębiorczości społecznej. Mapa jest narzędziem edukacyjnym stanowiącym efekt naszych prac badawczych – wywiadów w terenie, analiz literaturowych, paneli eksperckich, wizyt studyjnych, warsztatów, seminariów, konferencji, dyskusji i debat.

Opracowaliśmy instrumentarium narzędziowe, ponieważ wspieramy innowatorki i innowatorów w przyjmowaniu postawy zaangażowania, odpowiedzialności za otoczenie i otwartości na zmianę. Mapa to narzędzie pomocne w codziennej pracy innowatorek i innowatorów myślących ekosystemowo, wyrażających gotowość i odwagę do angażowania się w pożyteczne działania służące społeczeństwu i otoczeniu. Działamy po to, aby innowatorki i innowatorzy społeczni mogli i mogli pozytywnie wpływać na otoczenie przez projektowanie inicjatyw zorientowanych na jakość życia człowieka.

Laboratorium
wyzwań

ZDROWIE

-
- zdrowie i tech
  - regeneracja relacji
  - aktywizacja w nowej erze starości
  - powrót do natury
  - kierunek off-line
  - dobrostan psychiczny priorytetem
  - psychoedukacja w sieci
  - zdrowe środowisko pracy
  - kierunek balans
  - wsparcie w kryzysie
  - zdrowie kobiet
  - kurs na zdrowie holistyczne
  - od naprawy do prewencji
  - zdrowie w społeczeństwie starzejącym się
  - wellbeing changemakerów
  - zdrowe miasto

ZDROWIE

Obszarem o potencjale rozwojowym jest obszar związany z generowaniem innowacji społecznych ukierunkowanych na podnoszenie jakości życia w odniesieniu do aspektów szeroko rozumianego zdrowia. Przejawem rozwojowych kierunków myślenia o zdrowiu jest zorientowanie na podejście holistyczne, jak również ukierunkowanie na działania prewencyjne, a nie tylko naprawcze. Na fali tych zmian rozwijają się liczne inicjatywy budujące świadomość o zdrowiu jako wartości nadrzędnej. Na tym tle rozwijają się między innymi liczne inicjatywy, które zorientowane są na dbałość o dobrostan psychiczny beneficjentów. Troska o szeroko rozumiany dobrostan psychiczny to między innymi wsparcie rozwojowe, ale także wsparcie kryzysowe i cały obszar działań związanych z poradnictwem i wsparciem interwencyjnym w obliczu kryzysów. Innowatorzy popularyzują w społeczeństwie odwrót od świata on-line do sfery off-line, co może być związane z powrotem do natury, poszukiwaniem balansu życiowego i regeneracją sfery relacji międzyludzkich. W świetle trendów społecznych związanych ze wzmocnieniem roli kobiet w różnych dziedzinach życia rośnie popularność inicjatyw promujących zdrowie kobiet. Technologia i zdrowie to odrębny obszar rozwojowy, w ramach którego rozwijają się inicjatywy popularyzujące wykorzystanie technologii dla prewencji, poprawy i rozwoju zdrowia, jak również inicjatywy akcentujące wpływ technologii na dobrostan człowieka. Szczególnym obszarem, który rozwija się w świetle sytuacji w ekosystemie innowacyjności społecznej, jest wellbeing innowatorów społecznych.

Laboratorium
wyzwań

SPOŁECZEŃSTWO

- mikroaktywizm
- młodzi w świecie
- powrót do lokalności
- budowanie dialogu międzypokoleniowego
- nowy wymiar sąsiedzkości
- redefinicja starości
- aktywizacja pokolenia seniorów i senierek
- wzmocnienie roli kobiet
- budowa zaufania społecznego
- nowe role mężczyzn
- zaangażowanie społeczne i generowanie wpływu
- inkluzywność osób z niepełnosprawnością
- wzmacnianie zaangażowania obywatelskiego
- przeciwdziałanie samotności
- przygotowanie na cyfrowy świat jutra
- nowe style życia
- migracje

**SPOŁE-
CZEŃSTWO**

ZDROWIE

SPOŁECZEŃSTWO

- budowanie dialogu międzypokoleniowego
- młodzi w świecie
- powrót do lokalności
- nowy wymiar sąsiedzkości
- mikroaktywizm
- redefinicja starości
- aktywizacja pokolenia seniorów i seniorek
- wzmocnienie roli kobiet
- nowe role mężczyzn
- młodzi w świecie
- inkluzywność osób z niepełnosprawnością
- wzmacnianie zaangażowania obywatelskiego
- nowe style życia
- przygotowanie na cyfrowy świat jutra
- przeciwdziałanie samotności
- zaangażowanie społeczne i generowanie wpływu
- budowa zaufania społecznego
- migracje

PRACA

**BEZPIE-
CZEŃSTWO**

**SPOŁE-
CZEŃSTWO**

Przedstawicielki i przedstawiciele ekosystemu innowacji społecznych nadają szczególne znaczenie zmianom, które są związane z czynnikami demograficznymi. Zauważają potrzebę i powstające pole do działania w kontekście zmian związanych ze starzeniem się społeczeństwa. W różnych obszarach życia pojawiają się pytania, jak działać w kontekście tych zmian i jak przygotować się na nadchodzące jutro. Pytania te towarzyszą innowatorkom i innowatorom społecznym, a kolejne inicjatywy stają się polem do poszukiwania odpowiedzi i wypracowania rozwiązań wyzwań przyszłości powstających na tle tego ważnego społecznego zjawiska. Innowatorki i innowatorzy społeczni zagospodarowują swoimi działaniami temat budowania dialogu międzypokoleniowego i transferu rozwiązań między generacjami. Polem do takich aktywności może być na przykład ukierunkowanie społeczeństwa na inne spojrzenie na proces starzenia się. Nowe style życia związane są z inicjatywami skierowanymi głównie do młodych pokoleń. Obszarem rozwojowym staje się przygotowanie młodych pokoleń na świat jutra, jak również promowanie mikroaktywizmu, zaangażowania społecznego w generowanie dobra wspólnego. W aspekcie trendów społecznych rozwojowym obszarem dla inicjatyw staje się promowanie lokalności, powrotu do sąsiedzkości i nowy wymiar tych sąsiedzkich relacji, wzmacnianych w szczególności na przykład w świetle kryzysów. W inicjatywach coraz częściej pojawia się ponadto problematyka włączania osób z niepełnosprawnościami czyli rozwija się obszar działań innowatorów społecznych na rzecz rozwoju społeczeństwa inkluzywnego.

Laboratorium
wyzwań

EDUKACJA

- edukacja alternatywna
- kierunek lifelong learning
- edukacja Tech for Good
- dobrostan psychiczny w szkole
- edukacja DiversityFirst – równość w różnorodności
- digitalizacja inicjatyw edukacyjnych
- edukacja o niepełnosprawności
- Tech to the Future – edukacja i technologia
- psychoedukacja i rozwój osobisty
- wzmacnianie kompetencji przyszłości
- edukacja More than Sustainable
- edukacja klimatyczna
- edukacja wellbeingowa
- edukacja Save the World

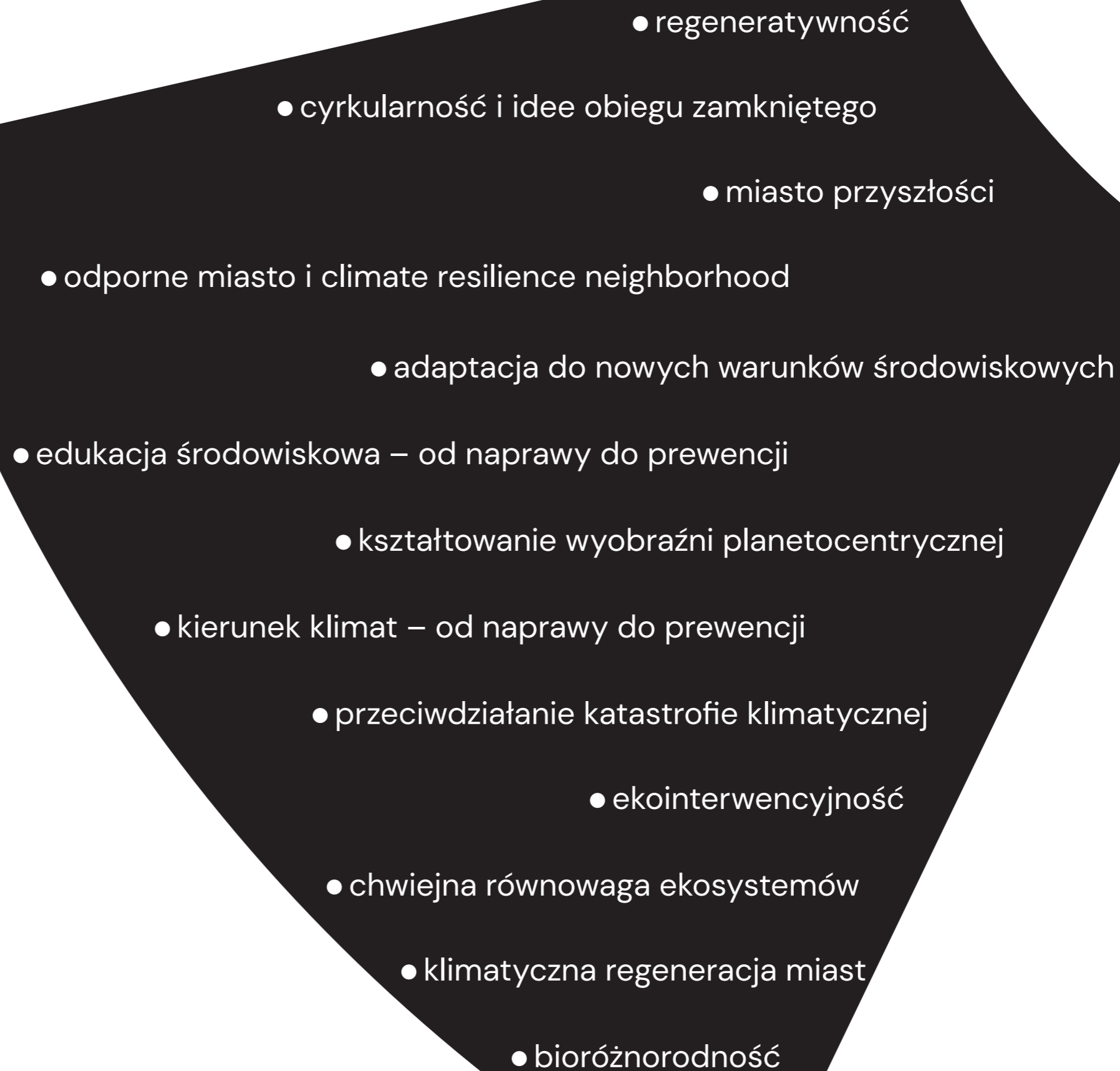

EDUKACJA

Na polu innowacji społecznych powstają propozycje, które stają się przyczynkiem do szerokiej dyskusji na temat tego, jakie kompetencje są kluczowe do zmierzenia się z wyzwaniami jutra. Innowatorki i innowatorzy społeczni w ramach swoich działań przygotowują nas do tego, aby poradzić sobie ze zmianą, niepewnością, złożonością i otaczającą nas niejednoznacznością. W swojej aktywności zachęcają, aby w tym dynamicznie zmieniającym się otoczeniu wykazywać się odpowiedzialnością za dobro wspólne. W ekosystemie innowatorek i innowatorów troska o dobro wspólne w odniesieniu do edukacji wyraża się w dostępie społeczeństwa do możliwości wyboru spośród różnych alternatywnych form edukacji. Rozwojowym kierunkiem jest tworzenie inicjatyw w obrębie edukacji formalnej i nieformalnej. W kontekście działań naprawczych pojawia się zapotrzebowanie na innowacje dotyczące zapewnienia dobrostanu uczniom w edukacji formalnej. Pojawia się wiele możliwości do działania w ekosystemie wspierającym uczenie się przez całe życie (lifelong learningu). Powstają inicjatywy, w ramach których poszukujemy odpowiedzi na pytanie: *Co pozwoli sprostać wyzwaniom rynku pracy w przyszłości? Jakich nowych kompetencji potrzebujemy w epoce transformacji cyfrowej?* Rozwijają się ponadto edukacja antydyskryminacyjna oraz edukacyjne inicjatywy mające na celu promowanie inkluzywności i szacunku dla różnorodności. W świetle wyzwań wynikających z globalnych zmian klimatu potencjał rozwojowy wykazują innowacje zawierające treści edukacyjne z obszaru *Save the World*, czyli wszelkie działania dotyczące budowania świadomości klimatycznej i odpowiedzialności wobec naszej planety. Rozwija się obszar związany z promowaniem możliwości szerokiego wykorzystania technologii, jak również obszar inicjatyw włączających technologię jako narzędzie działań. Powstaje także szeroki wachlarz działań upowszechniających technologię dla zwiększania impaktu społecznego (w myśl idei Tech for Good) oraz popularyzujących technologię jako narzędzie do budowania lepszej jakościowo przyszłości (w myśl idei Tech to the Future).

Laboratorium
wyzwań

ŚRODOWISKO

-
- regeneratywność
  - cyrkularność i idee obiegu zamkniętego
  - miasto przyszłości
  - odporne miasto i climate resilience neighborhood
  - adaptacja do nowych warunków środowiskowych
  - edukacja środowiskowa – od naprawy do prewencji
  - kształtowanie wyobraźni planetocentrycznej
  - kierunek klimat – od naprawy do prewencji
  - przeciwdziałanie katastrofie klimatycznej
  - ekointerwencyjność
  - chwiejna równowaga ekosystemów
  - klimatyczna regeneracja miast
  - bioróżnorodność

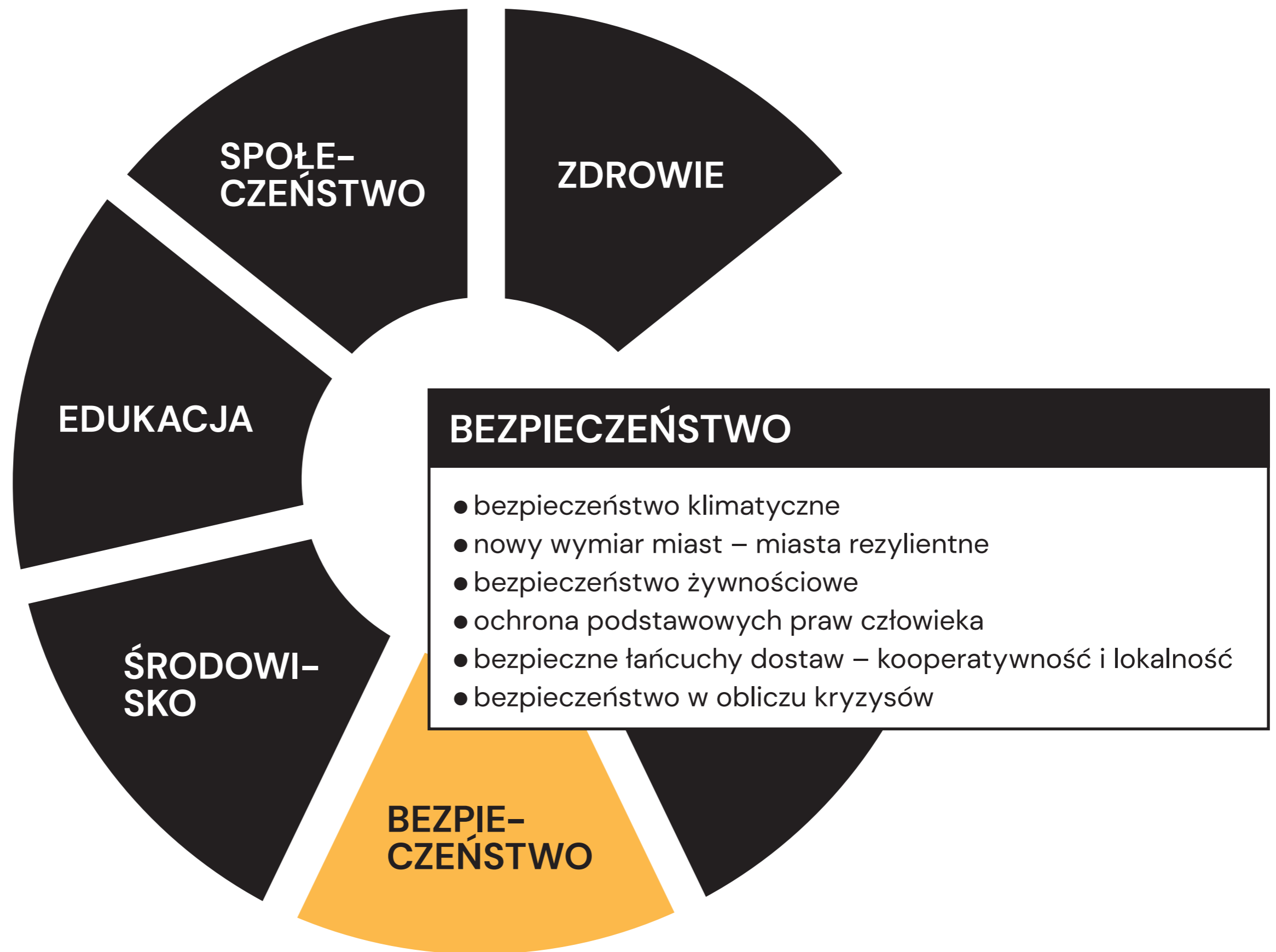
ŚRODOWI- SKO

Obszarem rozwojowym jest uwydatnianie konsekwencji zmian klimatycznych na szeroko rozumianą jakość życia. Innowatorzy zwracają uwagę na transformacje społeczne związane z postępującymi zmianami klimatu. W ekosystemie coraz częściej pojawiają się wzmianki o potrzebie zakorzenienia działań na tle rozwojowych nurtów związanych z cyrkularnością, gospodarką obiegu zamkniętego, odnową i regeneratywnością. Innowatorki i innowatorzy zwracają uwagę na wątki związane z planetocentrycznym projektowaniem rozwiązań. W świetle problematyki środowiskowej rozwijają się przejawy zaangażowania społecznego na rzecz dobrostanu planety. Innowatorki społeczne i innowatorzy społeczni rozwijają koncepcje związane z różnymi wymiarami rezyliencji. W ramach działań edukacyjnych rozwojowym obszarem jest kształtowanie postaw wobec globalnych zmian klimatycznych i popularyzacja wszelkich prośrodowiskowych przejawów działań poprzez różne formy edukacji formalnej i nieformalnej. Promowane i rozwijane są przejawy zaangażowania społecznego na rzecz klimatu opierające się na zintegrowanej współpracy w sferze nauki, samorządów, biznesu i organizacji pozarządowych.

Laboratorium
wyzwań

BEZPIECZEŃSTWO

- bezpieczeństwo klimatyczne
- nowy wymiar miast – miasta rezydentne
- bezpieczeństwo żywnościowe
- ochrona podstawowych praw człowieka
- bezpieczne łańcuchy dostaw – kooperatywność i lokalność
- bezpieczeństwo w obliczu kryzysów

**BEZPIE-
CZEŃSTWO**

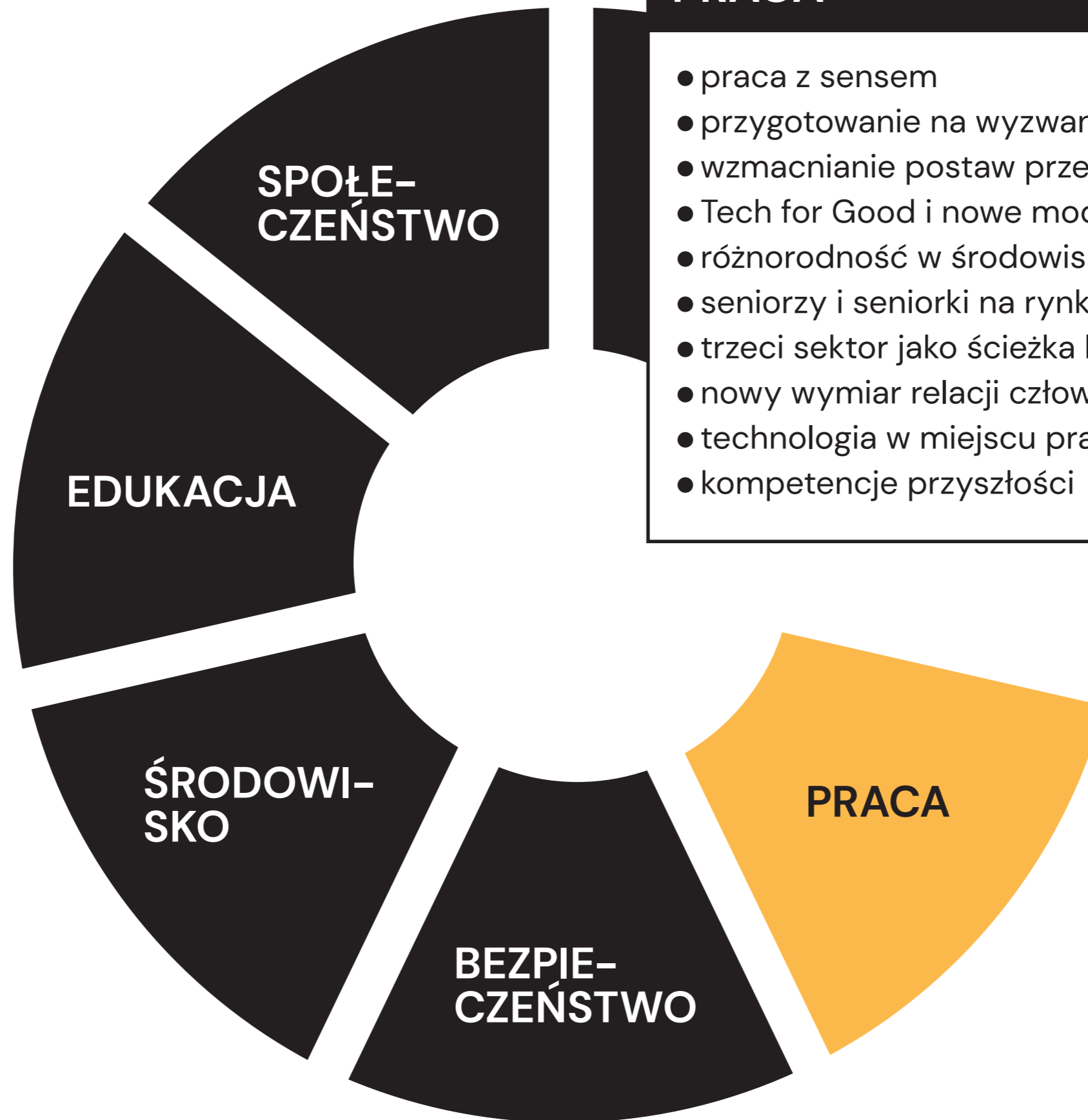
W świetle dynamicznie zachodzących wokół zmian, w obliczu kryzysów, rosnących nierówności i postępującej niepewności jutra obszarem ważnym dla innowatorek i innowatorów społecznych jest bezpieczeństwo w różnych wymiarach. Innowatorki i innowatorzy podejmują konkretne działania, a także sygnalizują i alarmują ważne dla nas kwestie, które będą mieć wpływ na jakość życia w perspektywie najbliższych lat. W dążeniu do zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego rośnie znaczenie inicjatyw popularyzujących idee kooperatywności i wzmacniania lokalności. W ramach inicjatyw podkreśla się, że bezpieczne miasto zapewniające wysoką jakość życia mieszkańcom to miasto rezylienne. Innowatorki i innowatorzy kierują naszą uwagę na to, że jeśli dotrzemy do punktu krytycznego dla naszego środowiska, czyli dla naszej przyszłości, szkody mogą być nie do naprawienia, co w świetle postępującego na naszych oczach kryzysu klimatycznego wzmacnia poczucie niepewności jutra, w którym potrzeba bezpieczeństwa niezmiennie jest i będzie podstawową potrzebą człowieka.

Laboratorium
wyzwań

PRACA

- praca z sensem
- przygotowanie na wyzwania rynku pracy+
- wzmacnianie postaw przedsiębiorczych
- Tech for Good i nowe modele pracy
- różnorodność w środowisku pracy
- seniorzy i seniorki na rynku pracy
- trzeci sektor jako ścieżka kariery
- nowy wymiar relacji człowiek i praca
- technologia w miejscu pracy
- kompetencje przyszłości

Laboratorium wyzwań

PRACA

- praca z sensem
- przygotowanie na wyzwania rynku pracy+
- wzmacnianie postaw przedsiębiorczych
- Tech for Good i nowe modele pracy
- różnorodność w środowisku pracy
- seniorzy i seniorki na rynku pracy
- trzeci sektor jako ścieżka kariery
- nowy wymiar relacji człowiek i praca
- technologia w miejscu pracy
- kompetencje przyszłości

PRACA

PRACA

W ekosystemie innowacyjności społecznej uwaga kierowana jest na rodzącą się potrzebę redefinicji pracy jako ważnego obszaru aktywności człowieka. Na tle zachodzących w dziedzinie pracy zjawisk powstaje szereg inicjatyw, które mają na celu ułatwić społeczeństwu stawienie czoła wyzwaniom rynku pracy dziś i w przyszłości. Bodźcem wywołującym znaczące zmiany w środowisku pracy będzie na przestrzeni najbliższych lat rozwój technologii. Na fali tego innowatorki i innowatorzy społeczni promują między innymi rozwiązania wykorzystujące technologię dla generowania dobra wspólnego (w myśl idei Tech for Good). Problematyka zmian na szeroko rozumianym rynku pracy wiąże się także ze zjawiskiem zanikania pewnych zawodów i profesji oraz powstawania nowych miejsc i stanowisk pracy. Zmiany na rynku pracy związane są ponadto z orientacją społeczeństwa na uczenie się przez całe życie i podnoszenie kwalifikacji zawodowych, jak również poszukiwanie pracy z sensem. Nowe przestrzenie na inicjatywy społeczne tworzą się także na rynku pracy w odpowiedzi na postępujący trend starzenia się społeczeństwa. Rozwojowym obszarem jest kształtowanie kompetencji przyszłości w świetle wyzwań rynku pracy jutra.

**Kluczowe wyzwanie
rozwojowe – podnoszenie
jakości życia**

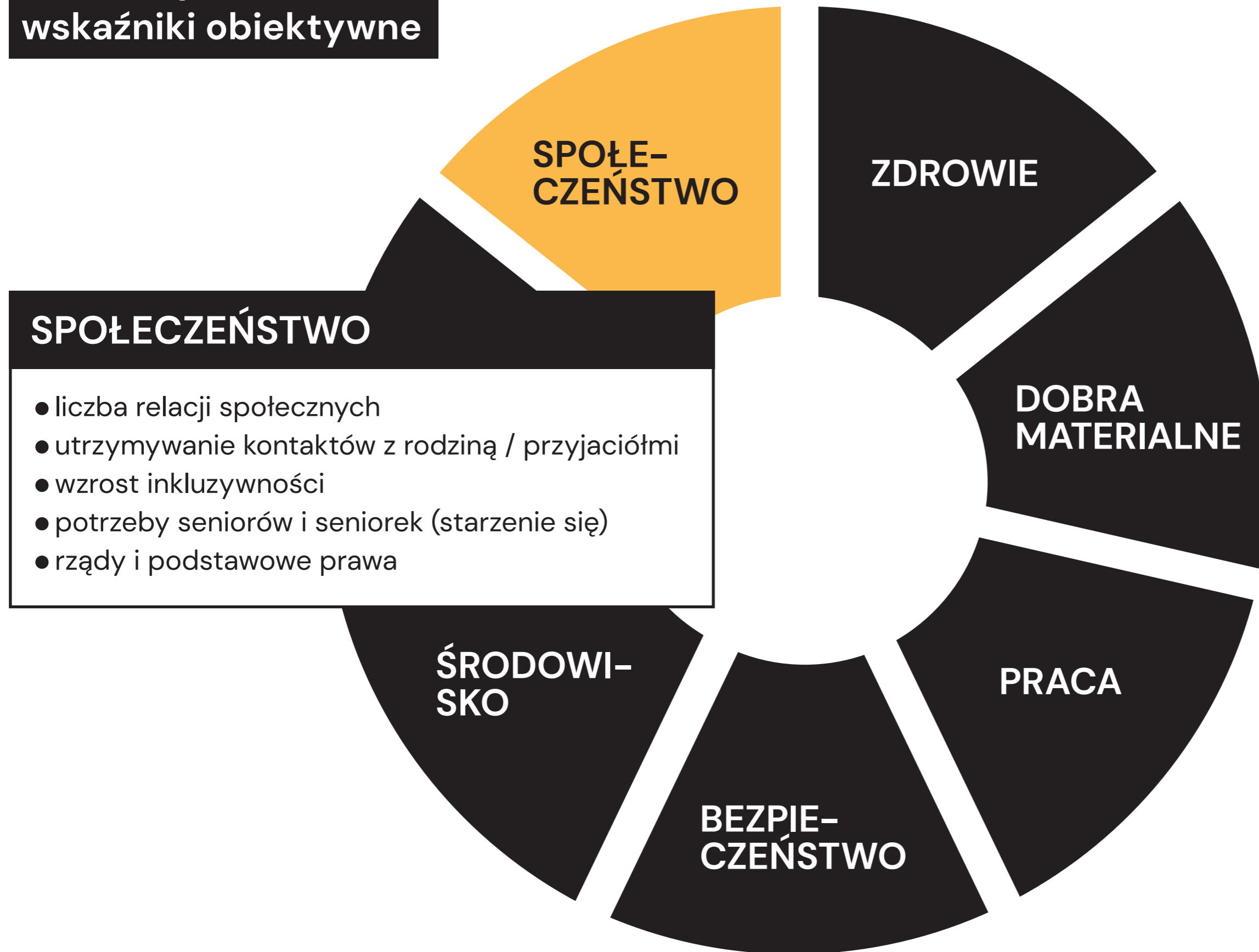
**Jakość życia –
wskaźniki obiektywne**

**Jakość życia –
wskaźniki obiektywne**

**Jakość życia –
wskaźniki obiektywne**

**Jakość życia –
wskaźniki obiektywne**

EDUKACJA

- zakres oferty edukacyjnej
- dostęp do rozwoju kompetencji i umiejętności
- edukacja odpowiadająca na własne zapotrzebowanie
- edukacja odpowiadająca na zapotrzebowanie rynku
- edukacja przez całe życie (kształcenie ustawiczne)

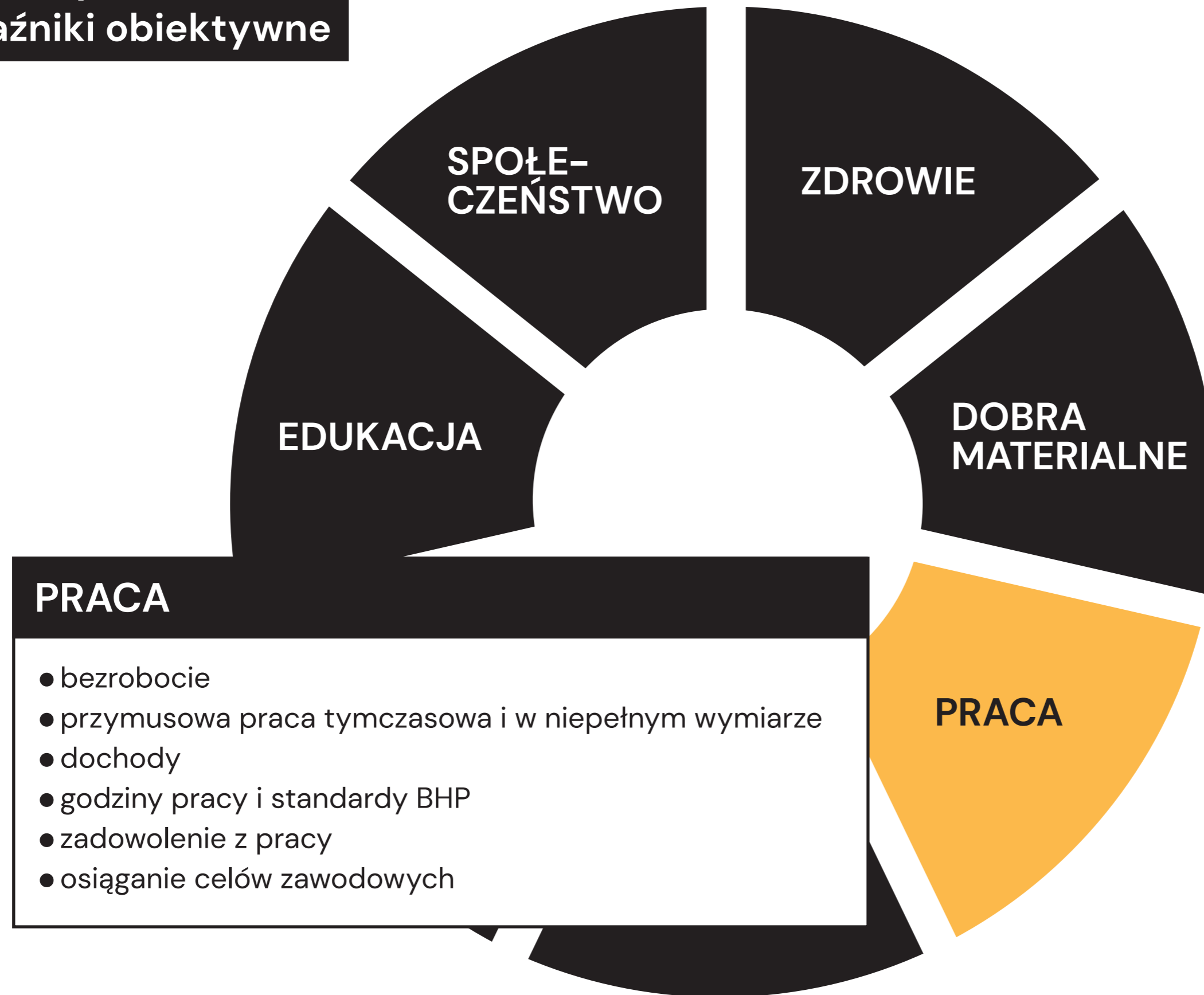
**Jakość życia –
wskaźniki obiektywne**

**Jakość życia –
wskaźniki obiektywne**

**Jakość życia –
wskaźniki obiektywne**

**Jakość życia –
wskaźniki obiektywne**

DOBRA MATERIALNE

- ekwiwalentny dochód dysponowalny
- standard siły nabywczej
- względna miara ubóstwa
- samoocena statusu majątkowego

**Jakość życia –
wskaźniki subiektywne**

**SAMO-
AKCEPTACJA**

**POZYTYWNE
RELACJE
Z INNYMI**

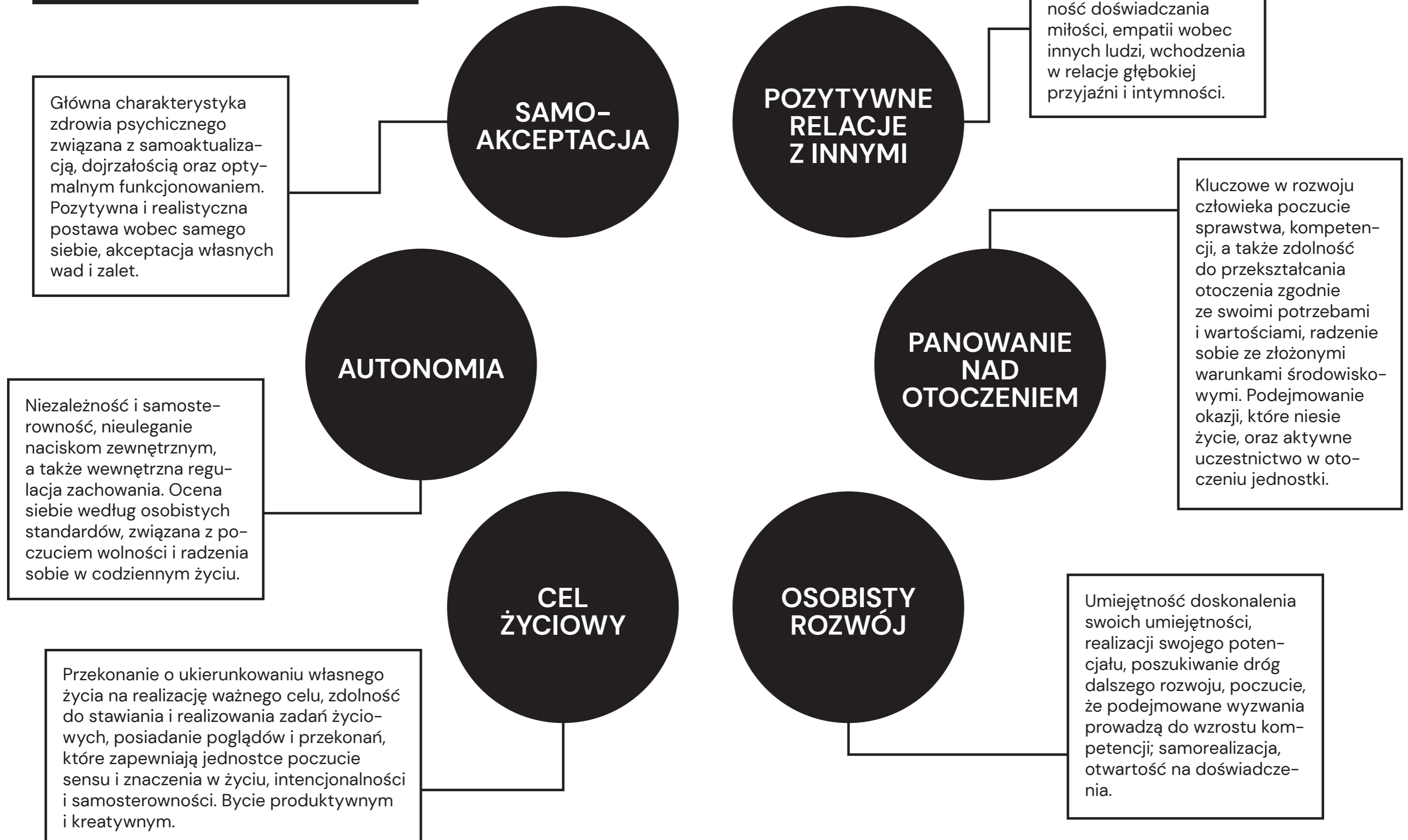
AUTONOMIA

**PANOWANIE
NAD
OTOCZENIEM**

**CEL
ŻYCIOWY**

**OSOBISTY
ROZWÓJ**

Jakość życia – wskaźniki subiektywne

**Narzędzie do oceny
potencjału rozwojowego
innowacji społecznych**

Wpływometr

Na jakie wyzwania odpowiadasz?

Wskaźniki obiektywne

Zaznacz obszar, w którym planujesz innowację społeczną i zanotuj konkretne wskaźniki obiektywne.

Spółeczeństwo

Praca

Dobra materialne

Zdrowie

Edukacja

Bezpieczeństwo

Środowisko

Wskaźniki subiektywne

Samoakceptacja

Pozytywne relacje z innymi

Autonomia

Panowanie nad otoczeniem

Cel życiowy

Osobisty rozwój

0	1	2	3	4	5

inicjatywa

Wpływometr

Podnoszenie jakości życia za pomocą innowacji społecznych

Wskaźniki obiektywne

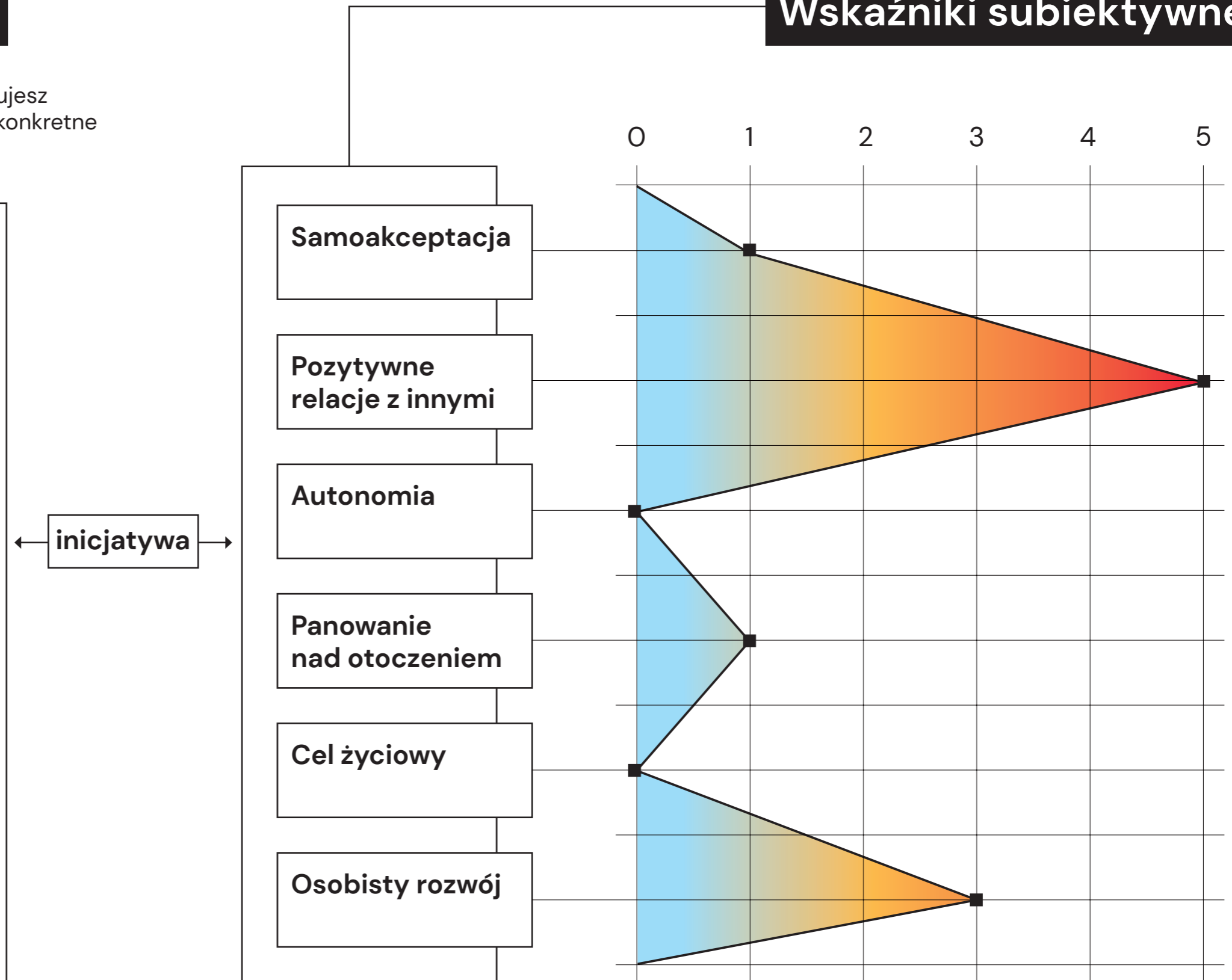
Zaznacz obszar, w którym planujesz innowację społeczną i zanotuj konkretne wskaźniki obiektywne.

The diagram illustrates Maslow's hierarchy of needs, structured as a vertical stack of seven boxes. Each box is preceded by a horizontal bar divided into five segments, representing the fulfillment level of that need. The needs, from top to bottom, are:

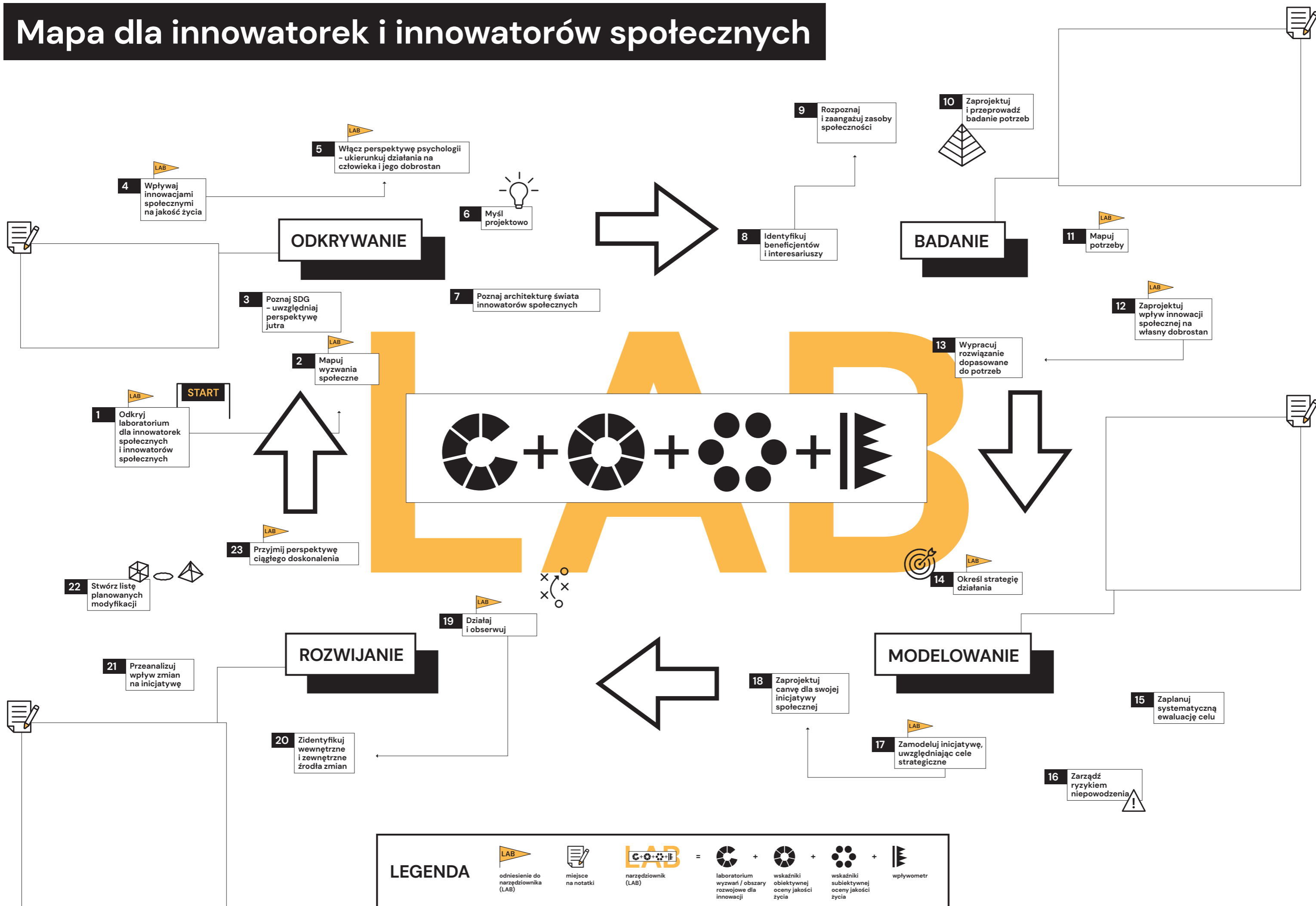
- Spółeczeństwo** (Social): 1 segment filled (black).
- Praca** (Work): 0 segments filled.
- Dobra materialne** (Material goods): 0 segments filled.
- Zdrowie** (Health): 0 segments filled.
- Edukacja** (Education): 1 segment filled (black).
- Bezpieczeństwo** (Security): 0 segments filled.
- Środowisko** (Environment): 0 segments filled.

Below the hierarchy, there are five horizontal lines for notes. The first line contains the text: "Utrzymywanie kontaktów z rodziną / przyjaciółmi".

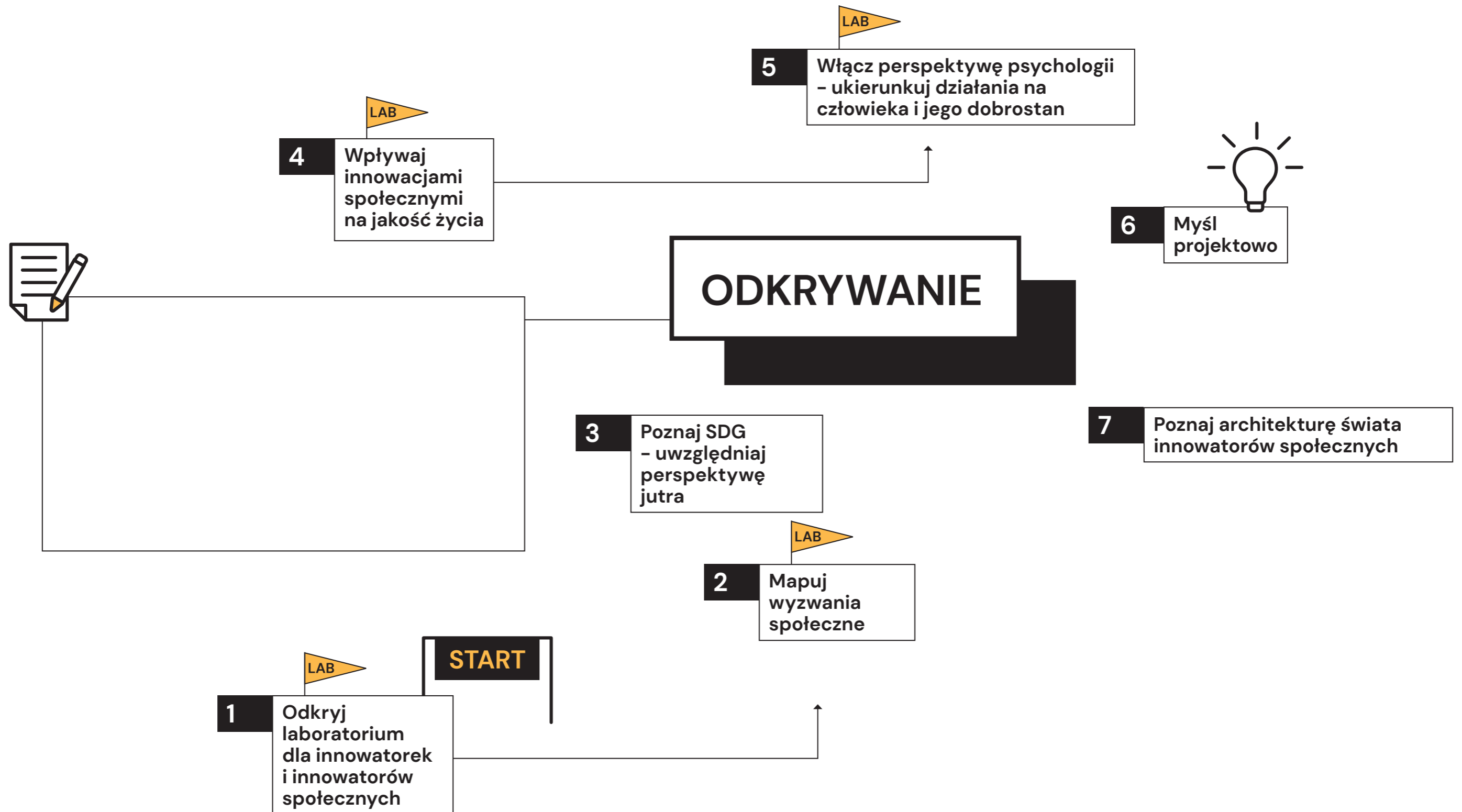
Wskaźniki subiektywne

Mapa dla innowatorek i innowatorów społecznych

Instrukcja wykorzystania narzędzi dla trenerek i trenerów

Odkrywanie

W ramach otwierającej części zajęć zamierzamy zaprosić słuchaczy i słuchaczki do podjęcia refleksji, wspólnego namysłu i debaty na temat wyzwań społecznych, zarówno tych aktualnych, w świetle dnia dzisiejszego, jak i tych, które identyfikujemy w perspektywie jutra. Przedstawiciele i przedstawicielki ekosystemu innowacyjności społecznej adresują swoimi inicjatywami różne wyzwania rozwojowe. Kluczowym wyzwaniem o charakterze uniwersalnym w ekosystemie innowacyjności społecznej, jakie zidentyfikowaliśmy podczas badań, jest troska o jakość życia człowieka w różnych obszarach aktywności i dziedzinach jego życia. Środowisko innowatorów i innowatorek społecznych może odegrać w przyszłości kluczową rolę w tworzeniu społecznej masy krytycznej dla zmian ukierunkowanych na podniesienie jakości życia w społeczeństwie, między innymi w obszarach takich jak: edukacja, zdrowie, praca, środowisko, bezpieczeństwo czy szeroko rozumiane społeczeństwo. O obszarach dziedzinowych, wyróżnionych jako kluczowe w perspektywie możliwości podnoszenia jakości życia przez innowatorki społeczne i innowatorów społecznych oraz budowania pożądaných wizji przyszłości, zamierzamy opowiedzieć podczas pierwszego etapu naszych zajęć, zarysowując w ten sposób pejzaż możliwości do podejmowania aktywności dla architektów i architektek innowacji z pozytywnym wpływem.

Podczas etapu ODKRYWANIE zagłębimy się ponadto w problematykę związaną z celami zrównoważonego rozwoju (Sustainable Development Goals – SDG), które są zestawem działań mających na celu osiągnięcie zrównoważonego rozwoju w jego trzech wymiarach – gospodarczym, społecznym i środowiskowym – w zrównoważony i zintegrowany sposób. Problematykę celów zrównoważonego

rozwoju zamierzamy usystematyzować i przybliżyć pokrótce w odniesieniu do wyzwań omówionych z wykorzystaniem laboratorium wyzwań z naszego instrumentarium narzędziowego (LAB).

Za szczególnie ważne uznajemy wprowadzenie słuchaczy i słuchaczki w problematykę możliwości podnoszenia jakości życia za pomocą innowacji społecznych. W badaniach terenowych wybrzmiewał szczególnie wyraźnie wątek głównego motywu działania innowatorów i innowatorek społecznych, który wpisuje się w ich szeroko rozumianą potrzebę podnoszenia jakości życia beneficjentów i beneficjentek oraz działania ukierunkowanego na to, aby ludziom „po prostu żyło się lepiej” (cytat z terenu badawczego).

Aby zrozumieć to, w jaki sposób można projektować pozytywny wpływ za pomocą innowacji społecznych, za punkt wyjścia należy uznać zapoznanie się z koncepcją Quality of Life. Podczas zajęć wprowadzimy uczestników i uczestniczki kursu w zagadnienia związane z obiektywnymi i subiektywnymi wskaźnikami jakości życia.

Na kolejnym etapie zanurzenia w problematykę kursu za niezbędne uznajemy wprowadzenie uczestników i uczestniczki kursu w zagadnienia dotyczące specyfiki funkcjonowania ekosystemu innowacyjności społecznej, w którym wśród ważnych aktorów i ważnych aktorek wyróżnić można w sposób naturalny przedsiębiorców społecznych i przedsiębiorczynie społeczne. Dla pełnego zrozumienia uwarunkowań rozwoju innowacji społecznych w świetle zidentyfikowanych podczas badań krystalizujących się obszarów rozwojowych niewystarczające jest zaprezentowanie zewnętrznych czynników związanych z kontekstem i obszarami działania aktorów i aktorek

w ekosystemie. Ważne, a wręcz niezbędne okazuje się zapoznanie słuchaczy i słuchaczek ze specyficznymi dla badanego obszaru uwarunkowaniami wewnętrznymi, stanowiącymi o specyfice działań w ekosystemie innowacyjności społecznej.

Z badań zespołu projektowego wynika, że w ekosystemie innowacyjności społecznej wyróżnić można szereg charakterystycznych aspektów, których zrozumienie powinno stać się dla uczestników i uczestniczek kursu punktem wyjścia do podejmowania działań w zakresie projektowania inicjatyw z pozytywnym impaktem społecznym. Słowem kluczem tematyki innowacji społecznych jest współpraca mająca na celu rozwój warunków do współtworzenia rozwiązań będących odpowiedzią na istotne wyzwania i problemy społeczne. Wspólne działanie i współpraca odnoszą się do podstawowej kwestii – możliwości współtworzenia rozwiązań i budowania koalicji wokół konkretnej idei.

Ważnym elementem, którego nie można pominąć podczas wprowadzania uczestników i uczestniczek kursu w świat innowatorów i innowatorek społecznych, są wprowadzenia definicji, które zamierzamy zrealizować w tej części zajęć.

Fundamentalnym zapleczem wiedзовym, jak wynika z naszych badań jakościowych, powinna być zatem znajomość zagadnień takich jak impakt społeczny, innowacyjność społeczna, przedsiębiorczość społeczna (rozumiana zarówno jako proces oraz jako kompetencja), zrównoważony rozwój i jakość życia.

W etapie ODKRYWANIE zwrócimy uwagę na to, że szczególnie cenną wiedzą dla architektów i architektek innowacji społecznych jest wiedza z zakresu metod projektowania. W ramach fakultetu

będziemy zachęcać uczestników i uczestniczki kursu do podjęcia działań w zakresie projektowania wpływu społecznego inicjatyw.

Skoncentrujemy się ponadto na wprowadzeniu uczestników i uczestniczek w zagadnienia związane z odkrywaniem i rozwijaniem własnego potencjału w ramach aktywności innowacyjnej w kontekście zaangażowania społecznego. Uwzględniając perspektywę psychologii, zwrócimy szczególną uwagę na potencjał działań związanych z rozwojem dobrostanu człowieka. Koncentrując się na dążeniu do rozwoju dobrostanu beneficjentów i beneficjentek inicjatyw, podkreślimy także znaczenie dobrostanu architektów i architektek innowacji społecznych.

Odkryj laboratorium dla innowatorek i innowatorów społecznych

Ćwiczenie pierwsze, czyli jak – krok po kroku – poruszać się po laboratorium podczas zajęć wprowadzających

Przygotowanie

Stwórzcie zespół projektowy (4–5 osobowy). Wejdźcie do naszego laboratorium wyzwań. Zapoznajcie się z opisem obszarów, w których można identyfikować wyzwania dla innowatorów i innowatorek społecznych. Wspólnie dokonajcie wyboru jednego spośród sześciu obszarów tematycznych do analizy (np. zdrowie). Zapoznajcie się z jego ogólną charakterystyką i wyzwaniami w ekosystemie innowacyjności społecznej.

Przebieg działań

Przeprowadzimy Was przez proces analizy wybranego obszaru, w którym można zidentyfikować wyzwania dla innowatorów i innowatorek społecznych. Grupa projektowa ma za zadanie przygotować analizę jednego konkretnego obszaru. Przygotowaliśmy do tego zadania instrukcję zawierającą pytania pomocnicze. Efekty przeprowadzonej analizy grupy projektowej zaprezentują na koniec spotkania podczas 15-minutowych wystąpień.

1

Zastanów się nad tym, co jest istotą wybranego obszaru

Czego dotyczą wyzwania z tego obszaru? Z czym są związane? Jak można je rozwinąć? Czy są to dla Ciebie nowe koncepcje, czy też znane już zjawiska? Co zmienia się obecnie w tym obszarze? Czy zmiany mają charakter ewolucyjny, czy rewolucyjny?

2

Zaobserwuj przejawy działań w praktyce społecznej

Kto i w jaki sposób zagospodarowuje ten obszar działaniami dziś? Jak obszar ten jest zagospodarowany przez działania pierwszego, drugiego i trzeciego sektora? Czy dostrzegasz deficyty funkcjonujących obecnie rozwiązań? Które z tych działań zagospodarowuje sektor usług publicznych? W jaki sposób ten obszar jest zagospodarowany biznesowo? Na ile obszar ten jest skomercjalizowany i jak te działania funkcjonują na rynku? W jakich konkretnych branżach rozwiązania z tego obszaru znajdują zastosowanie? W jaki sposób działania te zagospodarowuje obecnie trzeci sektor? Czy pojawiają się niezagospodarowane obszary, luki i niezaadresowane potrzeby oraz wyłaniające się na tym tle kolejne nisze?

3

Osadź analizowane zjawiska w szerokim kontekście

Jakie kluczowe czynniki mają wpływ na rozwój tego obszaru? Jak przeanalizujesz rozwój tego obszaru w odniesieniu do innych dziedzin życia i kategorii z naszego laboratorium wyzwań? Czy dostrzegasz w tym zakresie powiązania? Czy warto obserwować rozwój tego obszaru? Dla kogo może być to szczególnie ważne?

4

Podejmij refleksję nad możliwymi kierunkami rozwoju analizowanego obszaru

Jak zmieniają się oczekiwania społeczne w odniesieniu do tego obszaru wyzwań? Jak zachowujemy się obecnie? Jakich rozwiązań poszukujemy? Jaka zmiana społeczna może nastąpić w związku z rozwojem analizowanego obszaru? Do czego to może doprowadzić? Jak wyglądałby świat, gdybyśmy sprostali wyzwaniom z tego obszaru? Które z wyzwań w tym obszarze uważasz za najpilniejsze na dziś? Które z wyzwań są szczególnie ważne w perspektywie jutra?

5

Dokonaj oceny czynników ryzyka dla rozwoju inicjatyw w danym obszarze

Jakie zjawiska określić można mianem czarnych łabędzi? Jakie znaczenie dla danego obszaru miały te zjawiska? Czy powodują przyspieszenie, czy też spowolnienie rozwoju danych zjawisk? Jakie czynniki ryzyka dostrzegasz w perspektywie jutra? Jaki mogą mieć wpływ na dany obszar?

6

Zastanów się nad pojawiającymi się możliwościami do działania

Jakie okazje i możliwości do działania można zidentyfikować w świetle rozwoju analizowanego obszaru? Jakie szanse pojawiają się w związku z tym? Jakie zagrożenia dostrzegasz w związku z rozwojem? Jakie ograniczenia są związane z możliwościami rozwoju? Jakie kolejne wyzwania identyfikujesz na tym tle?

Wpływaj innowacjami społecznymi na jakość życia

Ćwiczenie, w ramach którego eksplorujemy kolejne narzędzia z laboratorium, wprowadzając uczestniczki i uczestników kursu w problematykę wskaźników obiektywnych i subiektywnych do mierzenia jakości życia

Przygotowanie

Dzięki przeprowadzeniu analiz obszarowych przez grupy projektowe poznaliśmy szeroki wachlarz wyzwań i możliwości do działania w obszarze innowacyjności społecznej. Dzięki podziałowi całości grupy na sześć grup projektowych w poprzednim ćwiczeniu rozpoznaliśmy specyfikę sześciu dużych obszarów dziedzinowych. Jest to punkt wyjścia do dalszej eksploracji naszego laboratorium.

Przebieg działań

Podczas tego ćwiczenia poznajemy kolejne narzędzie z laboratorium dla architektów i architektek innowacji społecznych. Ćwiczenie przeprowadzimy indywidualnie. Zapoznaj się z narzędziem ilustrującym zagadnienie jakości życia i wskaźników obiektywnych. Odnieś się do postawionych pytań, uzasadniając swoje stanowisko. Efektami analizy będziemy dzielić się podczas dyskusji grupowej moderowanej przez prowadzącego.

1

Czy dostrzegasz podobieństwo elementów tego narzędzia i obszarów z laboratorium wyzwań?

Czym różnią się te dwa narzędzia?

Z czego może wynikać ta różnica?

Czego dotyczy element dodatkowy?

2

Zastanów się nad możliwościami podnoszenia jakości życia w obszarze ZDROWIE

Czego dotyczą zaprezentowane wskaźniki?

Na czym polega ich specyfika? Jak je rozumiesz? Jak można odnieść je do wyzwań z tego obszaru przeanalizowanych w poprzednim ćwiczeniu? Czy dostrzegasz powiązania pomiędzy tymi narzędziami w tym obszarze?

3

Zastanów się nad możliwościami podnoszenia jakości życia w obszarze SPOŁECZEŃSTWO

Czego dotyczą zaprezentowane wskaźniki?

Na czym polega ich specyfika? Jak je rozumiesz? Jak można odnieść je do wyzwań z tego obszaru przeanalizowanych w poprzednim ćwiczeniu? Czy dostrzegasz powiązania pomiędzy tymi narzędziami w tym obszarze?

4

Zastanów się nad możliwościami podnoszenia jakości życia w obszarze EDUKACJA

Czego dotyczą zaprezentowane wskaźniki?

Na czym polega ich specyfika? Jak je rozumiesz? Jak można odnieść je do wyzwań z obszaru ZDROWIE, przeanalizowanych w poprzednim ćwiczeniu? Czy dostrzegasz powiązania pomiędzy tymi narzędziami w tym obszarze?

5

Zastanów się nad możliwościami podnoszenia jakości życia w obszarze ŚRODOWISKO

Czego dotyczą zaprezentowane wskaźniki?

Na czym polega ich specyfika? Jak je rozumiesz? Jak można odnieść je do wyzwań z obszaru ZDROWIE przeanalizowanych w poprzednim ćwiczeniu? Czy dostrzegasz powiązania pomiędzy tymi narzędziami w tym obszarze?

6

Zastanów się nad możliwościami podnoszenia jakości życia w obszarze BEZPIECZEŃSTWO

Czego dotyczą zaprezentowane wskaźniki?

Na czym polega ich specyfika? Jak je rozumiesz? Jak można odnieść je do wyzwań z obszaru ZDROWIE przeanalizowanych w poprzednim ćwiczeniu? Czy dostrzegasz powiązania pomiędzy tymi narzędziami w tym obszarze?

7

Zastanów się nad możliwościami podnoszenia jakości życia w obszarze DOBRA MATERIALNE

Czego dotyczą zaprezentowane wskaźniki?

Na czym polega ich specyfika? Jak je rozumiesz? Jak można odnieść je do wyzwań z obszaru ZDROWIE przeanalizowanych w poprzednim ćwiczeniu? Czy dostrzegasz powiązania pomiędzy tymi narzędziami w tym obszarze?

Włącz perspektywę psychologii – ukierunkuj działania na człowieka i jego dobrostan

Ćwiczenie podczas którego zapoznajemy uczestniczki i uczestników kursu z czynnikami subiektywnymi oraz wpływometrem

Przygotowanie

Dzięki przeprowadzeniu analiz obszarowych w kontekście wyzwań rozwojowych z tego obszaru i możliwości podnoszenia jakości życia w ramach inicjatyw adresujących konkretne grupy wyzwań jesteśmy gotowi, aby przejść do kolejnego etapu działań.

Przebieg działań

Podczas tego ćwiczenia poznajemy kolejne narzędzia z laboratorium dla architektów i architektek innowacji społecznych. Analizę przeprowadzimy indywidualnie. Odnieś się do postawionych pytań, uzasadniając swoje stanowisko. Efektami analizy będziemy dzielić się podczas dyskusji grupowej, moderowanej przez prowadzącego. Zapoznaj się z narzędziem ilustrującym zagadnienie jakości życia i wskaźników obiektywnych.

1

Zapoznaj się z subiektywnymi wskaźnikami jakości życia i ich krótkimi charakterystykami opisowymi

Czy te pojęcia są dla Ciebie nowe, czy są przez Ciebie dobrze rozpoznane?

2

Stwórz własną mapę myśli dotyczącą tego, co rozumiesz pod pojęciem dobrostan

Jakie masz skojarzenia z dobrostanem?
Z czym łączysz to zagadnienie?
Z czym się wiążą te zagadnienia?

3

Zastanów się nad tym, czego dotyczy wskaźnik SAMOAKCEPTACJA

Co opisuje ten wskaźnik?
Z czym jest związany?

4

Zastanów się nad tym, czego dotyczy wskaźnik POZYTYWNE RELACJE Z INNYMI

Co opisuje ten wskaźnik?
Z czym jest związany?

5

Zastanów się nad tym, czego dotyczy wskaźnik PANOWANIE NAD OTOCZENIEM

Co opisuje ten wskaźnik?
Z czym jest związany?

6

Zastanów się nad tym, czego dotyczy wskaźnik osobisty rozwój

Co opisuje ten wskaźnik?
Z czym jest związany?

7

Zastanów się nad tym, czego dotyczy wskaźnik CEL ŻYCIOWY

Co opisuje ten wskaźnik?
Z czym jest związany?

8

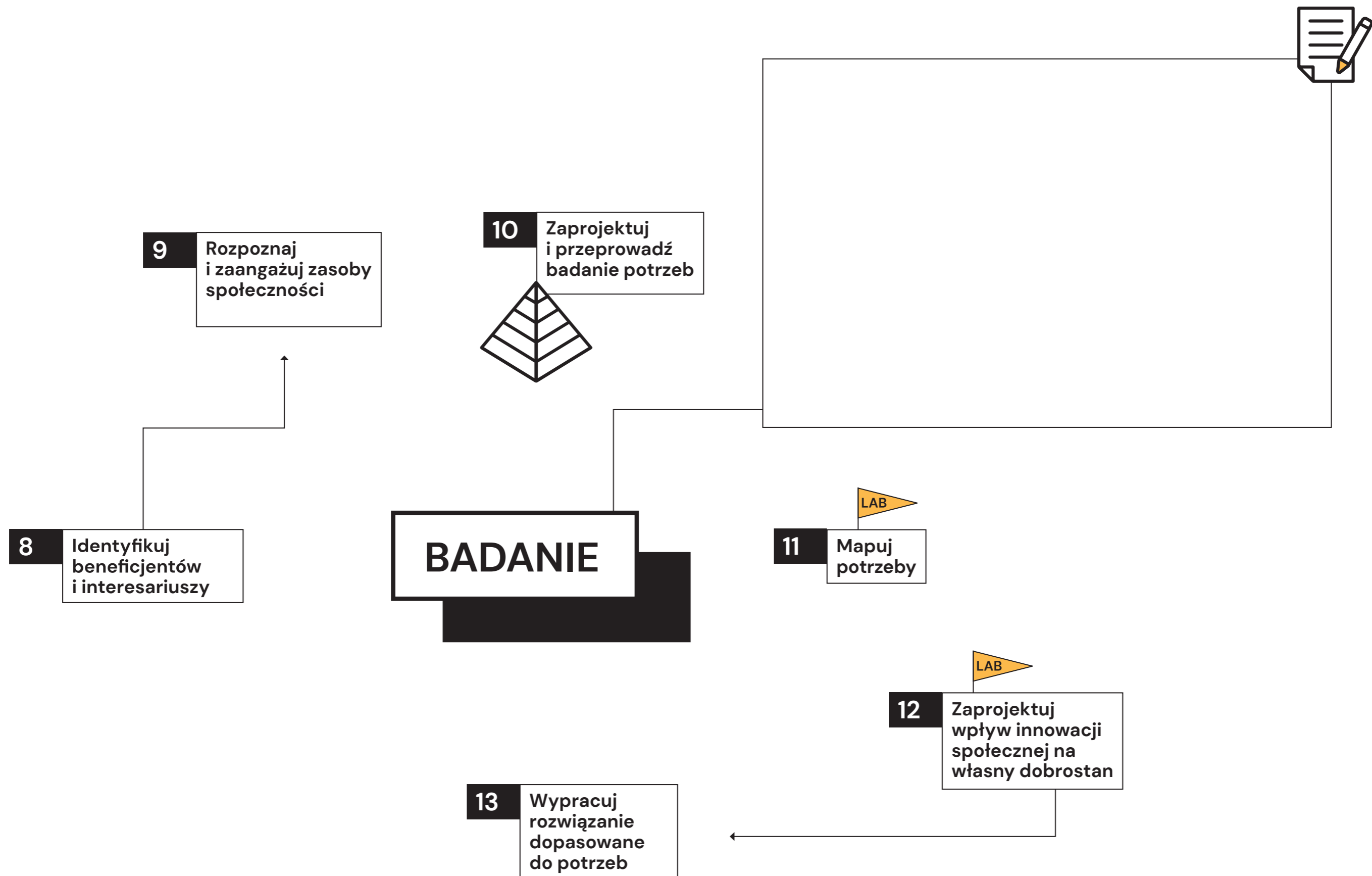
Zastanów się nad tym, czego dotyczy wskaźnik AUTONOMIA

Co opisuje ten wskaźnik?
Z czym jest związany?

9

Podjmij refleksję na temat możliwości podnoszenia jakości życia w kontekście wskaźników subiektywnych (pomocnym narzędziem będzie dla Ciebie przygotowany przez nas wpływometr)

Zastanów się nad możliwościami wykorzystania tego narzędzia już na etapie projektowania innowacji społecznej. Zastanów się nad tym, czy możliwe jest projektowanie wpływu społecznego innowacji już na wstępnych pracach z zakresu konceptualizacji własnej innowacji społecznej i formułowania propozycji wartości?

Badanie

W tej części zwracamy uwagę na szczególne znaczenie badań lokalnego kontekstu innowacji społecznej, który zawsze ma unikatowy charakter i wymaga dogłębnego poznania i zrozumienia. Innowacja społeczna, nawet wtedy, kiedy rozwiązuje problem globalny, zakorzeniona jest w danym miejscu, kulturze, historii i uwarunkowaniach społecznych. Uczestnika i uczestniczkę kursu zachęcamy do „wejścia w buty” beneficjentów i beneficjentek innowacji, ujrzenie wyzwania, nad którym pracuje, z ich perspektywy. Stosując różnorodne metody badań, uczestnik i uczestniczka kursu zdobędą dane i informacje, które pozwolą im projektować w oparciu o fakty. Im bardziej świadomy i partycypacyjny będzie proces projektowania, tym większa szansa, że proponowane rozwiązanie okaże się trafne i funkcjonalne.

Zanurzając się w problematykę zidentyfikowanych podczas badań literaturowych mierników, autorzy inicjatyw rozpoznają możliwości projektowania wpływu społecznego danej innowacji. Przepracowując na przykładach z praktyki możliwości projektowania tego wpływu za pomocą przygotowanego przez zespół badawczy narzędzia, przybliżają się do zrozumienia mechanizmu działania w konkretnym obszarze rozwojowym.

Projektowane narzędzie ma nadrzędny cel wsparcia przyszłych innowatorów społecznych i przyszłe innowatorki społeczne w procesach kreacji. Może być wykorzystane zarówno przez indywidualnych użytkowników i indywidualne użytkowniczki – autorki i autorów innowacyjnych koncepcji, jak również przez NGO w procesie przygotowania wniosków grantowych oraz przez biznes, który coraz chętniej angażuje się w inicjatywy z pozytywnym impaktem

społecznym. Narzędzie to pozwoli uczestnikom i uczestniczkom kursu pracować nad rzeczywistymi wyzwaniami społecznymi i może stać się wsparciem innowatorów i innowatorek społecznych NGO w tworzeniu i rozwijaniu projektów społecznych.

Podsumowując powyższe, badania w projektowaniu zmian społecznych to bardzo ważne zagadnienie, które zamierzamy poruszyć podczas fakultetu, mając na uwadze konieczność zrozumienia potrzeb beneficjentów i beneficjentek oraz źródeł problemów. Potrzeba ta wybrzmiała zarówno w badaniach terenowych, jak również podczas wizyty studyjnej organizowanej przez naszych norweskich partnerów dla polskiego zespołu badawczego w Oslo. Podczas spotkań w organizacjach goszczących poznaliśmy między innymi narzędzia, które wykorzystywane są przez architektów i architektki innowacji społecznych w Norwegii (między innymi zaproponowane przez jedną z organizacji narzędzie o nazwie causes tree, które służy do rozróżnienia przyczyn problemu od symptomów). Dla zespołu projektowego wydaje się szczególnie ważne podkreślenie potrzeby identyfikacji nie tylko kluczowych problemów, ale również źródeł i przyczyn leżących u podstaw tych problemów.

W ramach fakultetu, którego zawartość jako zespół opracowujemy z wykorzystaniem metodyki design thinking, zamierzamy dzielić się powszechną już wiedzą z zakresu jej znajomości, w szczególności właśnie w odniesieniu do podkreślenia potrzeby głębokiego zrozumienia problemów i potrzeb docelowych beneficjentów i beneficjentek innowacji społecznej. Wykorzystywaną przez nas metodykę rozumiemy jako podejście do projektowania w oparciu o głębokie zrozumienie problemów oraz potrzeb użytkowników

i użytkowników (w naszym przypadku – beneficjentów i beneficjentek inicjatyw społecznych). Otwierającym cały proces projektowy działaniem jest – zgodnie z metodyką design thinking – etap empatyzacji, polegający na „wejściu w buty” beneficjentów i beneficjentek oraz gruntownej analizie ich potrzeb, problemów, bolączek. Ćwiczenie empatii w procesie projektowania inicjatyw społecznych może być pomocne w zrozumieniu perspektywy potencjalnego odbiorcy i odbiorczyni oraz ich problemów.

Etap BADANIE zakończony jest ćwiczeniem z ideacji, której celem jest dopasowanie rozwiązania do potrzeb. Ideacja polega na kreatywnym szukaniu pomysłów inspirowanych przeprowadzonym badaniem potrzeb. Wykorzystując techniki kreatywne, aktywujemy potencjał grupy i rozpoczynamy proces kreowania rozwiązań, które odpowiadają na realne potrzeby i wyzwania.

Podsumowując, w ramach fakultetu szeroko prezentujemy zagadnienie i znaczenie badań w projektowaniu zmian społecznych. Szczególną rolę przypisujemy badaniom jakościowym (wśród nich metodom takim jak wywiady etnograficzne czy obserwacje uczestniczące), które pozwalają eksplorować obszary problemowe, ale zalecamy również pracę w oparciu o badania ilościowe – wtedy, kiedy ich użycie w procesie projektowania innowacji społecznych jest zasadne.

Identyfikuj beneficjentów i beneficjentki oraz interesariuszki i interesariuszy

Przygotowanie

Innowator społeczny i innowatorka społeczna powinien i powinna uważnie analizować kontekst, w którym projektuje rozwiązanie oraz rozpoznać różnorodnych interesariuszy i interesariuszki, z którymi być może przyjdzie im współpracować. W procesie kreowania innowacji społecznych beneficjenci i beneficjentki oraz kluczowi interesariusze i kluczowe interesariuszki powinni i powinny brać aktywny udział, to znaczy współtworzyć rozwiązanie, dodając do niego swoją perspektywę i zasoby.

Przebieg działań

Przyjrzyj się liście wyzwań LAB. Czy znajdujesz na niej obszary pokrewne lub powiązane z Twoją innowacją? Czy możesz w tych obszarach odnaleźć potencjalnych partnerów i partnerki, beneficjentów i beneficjentki lub wsparcie? Wspólnie z zespołem wybierz trzy wyzwania i uzasadnij wybór.

Zastanów się nad tym

- kto mógłby być zainteresowany innowacją społeczną;
- kto mógłby z niej skorzystać, stać się beneficjentem / beneficjentką;
- jakie zasoby, które pomogłyby rozwijać lub skalować innowację, zauważasz;
- czy istnieje interesariusz/ interesariuszka, który mógłby/ która mogłaby odpłatnie korzystać z wiedzy lub zasobów inicjatywy.

Mapuj potrzeby

Przygotowanie

Wśród potrzeb, na które innowacja społeczna odpowiada, znajdują się zarówno te podstawowe, jak i wyższe (w rozumieniu hierarchii Masłowa). Trudnością bywa często taki rozkład sił i innych zasobów, który pozwala uwzględnić wielość czynników kształtujących jakość życia współczesnego człowieka. W LAB znajdź czynniki subiektywne i z ich pomocą określ działania pozwalające oddziaływać na jakość życia. Stwórzcie zespoły projektowe liczące 3-4 osoby.

Przebieg działań

Wybierz spośród czynników obiektywnych i subiektywnych podnoszenia jakości życia te, na które innowacja społeczna oddziałuje i określ przykładowe mechanizmy lub praktyki, za pomocą których jest to możliwe.

Zastanów się nad tym, w jaki sposób można uwzględnić w projekcie pozostałe czynniki subiektywne kształtujące jakość życia

- Potrzeba samorozwoju – W jaki sposób innowacja społeczna stwarza beneficjentom i beneficjentkom możliwość rozwoju?
- Pozytywne relacje z innymi – Jakie działania w ramach innowacji społecznej stwarzają warunki do kreowania pozytywnych relacji? Czy innowacja umożliwia i wspiera sieciowanie?
- Samoakceptacja – Czy innowacja społeczna pomaga beneficjentom i beneficjentkom w dążeniu do samoakceptacji? Czy wspiera w osiągnięciu samoaktualizacji i dojrzałości? Czy pomaga im akceptować swoje wady i zalety?
- Panowanie nad otoczeniem – W jaki sposób innowacja społeczna wpływa na sprawczość beneficjentów i beneficjentek?
- Autonomia – Jak możesz zadbać o samostereowność beneficjentów i beneficjentek? Jak pomożesz im w uzyskaniu niezależności i odwagi do przyjmowania właściwego stanowiska?
- Cel życiowy – Czy zaangażowanie w inicjatywę pomoże beneficjentom i beneficjentkom w realizacji celów życiowych?

Zaprojektuj wpływ innowacji społecznej na własny dobrostan

Przygotowanie

Jednym z powszechnie występujących problemów w środowisku innowatorów i innowatorek społecznych jest zapominanie o swoim dobrostanie, co często prowadzi do utraty motywacji do działania oraz obniżenia efektywności. O dobrostan twórców i twórczyń innowacji społecznej należy zadbać już na etapie projektowania rozwiązań.

Przebieg działań

Analizuj kolejno wskaźniki subiektywne z LAB (jak możesz zapewnić sobie dobrostan w pięciu aspektach subiektywnej oceny siebie)

- Potrzeba samorozwoju – Jak wyobrażasz sobie swój rozwój w ciągu najbliższych trzech lat zaangażowania w innowację społeczną? Co dla siebie osiągniesz, poświęcając się tej pracy?
- Pozytywne relacje z innymi – Jak możesz kreować pozytywne relacje z innymi? Kto znajdzie się w Twoim najbliższym otoczeniu?
- Samoakceptacja – Czy znasz i akceptujesz swoje wady i zalety? W jaki sposób uwzględnisz te cechy w projekcie innowacji społecznej?
- Cel życiowy – Czy zaangażowanie w inicjatywę pozwoli Ci realizować swoje cele życiowe?
- Panowanie nad otoczeniem – W jaki sposób innowacja społeczna wpływa na Twoje poczucie sprawczości?
- Autonomia – Jak możesz zadbać o swoją samostерowność i niezależność? Jakie widzisz ryzyka z tym związane?

W parach przedyskutujcie swoje założenia, potrzeby i pomysły na ich uwzględnienie w projekcie innowacji społecznej.

Czy w pracy zespołowej moglibyście pogodzić Wasze perspektywy lub wypracować kompromis?

14

Określ strategię
działania

MODELOWANIE

18

Zaprojektuj
canwę dla swojej
inicjatywy
społecznej

17

Zamodeluj inicjatywę,
uwzględniając cele
strategiczne

15

Zaplanuj
systematyczną
ewaluację celu

16

Zarządzaj
ryzykiem
niepowodzenia

Modelowanie

Projektowanie strategiczne i modelowanie biznesowe to części mapy, w ramach których skupiamy się na zagadnieniach z zakresu szeroko rozumianego zarządzania strategicznego. W wyniku dotychczas przeprowadzonych badań w projekcie, poświęconych między innymi analizie programów nauczania w Norwegii, analizie desk research oraz rozpoznaniu sytuacji w terenie badawczym podczas badań jakościowych, wysunęliśmy wniosek, że w programach edukacyjnych poświęconych problematyce przedsiębiorczości i innowacyjności społecznej niezbędne jest zastosowanie narzędzi zarządczych w sposób analogiczny, jak robimy to w biznesie.

W poprzednich modułach programu przekazaliśmy, jak pozyskać i przeanalizować informacje o otoczeniu i zrozumieć potrzeby beneficjentów i beneficjentek inicjatyw społecznych. W obszarze MODELOWANIE skupimy się na przełożeniu tej wiedzy na wytyczenie strategii działania i stworzenie modelu biznesowego naszej inicjatywy.

W module PROJEKTOWANIE STRATEGICZNE ponownie odniesiemy się do instrumentarium narzędziowego (LAB) i popatrzymy, w jaki sposób nasza inicjatywa może wpłynąć na wzrost obiektywnych i subiektywnych czynników jakości życia (QoL) i na tej podstawie zdefiniujemy cele strategiczne. Stosując podstawową dla lean management metodę kaizen, wyznaczymy czynniki kluczowe dla rozwiązania przyczyny źródłowej zaobserwowanego problemu i zaproponujemy jego rozwiązanie. To pozwoli nam wyznaczyć plan strategiczny oraz będzie podstawą wyznaczenia ramy dla systematycznej ewaluacji obranego celu strategicznego. W tym etapie określimy i zwymiarujemy również możliwe ryzyka niepowodzenia

i zdefiniujemy plan odpowiedzi, który pozwoli je ograniczyć: zmniejszyć prawdopodobieństwo ich wystąpienia i/lub zminimalizować ich wpływ na osiągnięcie strategicznego celu naszej inicjatywy.

Głównym efektem uczenia modułu PROJEKTOWANIE STRATEGICZNE BĘDĄ zatem wiedza, umiejętności i kompetencje słuchaczy i słuchaczek pozwalające im na wyznaczenie celów strategicznych, zdefiniowanie strategii działania i przyjęcie zasad ewaluacji realizowanego przedsięwzięcia.

W module MODELOWANIE BIZNESOWE przystąpimy do zamodelowania wybranej inicjatywy tak, aby w optymalny sposób pozwoliła osiągnąć zdefiniowane wcześniej cele strategiczne i zrealizować nakreślony plan strategiczny. W tym celu ponownie sięgniemy do instrumentarium narzędziowego (LAB), koncentrując się na subiektywnych czynnikach wzrostu jakości życia. Używając narzędzi modelowania biznesowego (w szczególności uproszczonej wersji BPMN), zdefiniujemy i zamodelujemy na poziomie strategicznym główne procesy biznesowe w taki sposób, aby miały jak największy udział w poprawie subiektywnych czynników jakości życia beneficjentów i beneficjentek podejmowanej inicjatywy. To pozwoli nam wyznaczyć model biznesowy adekwatny do realizacji strategicznych procesów biznesowych naszego przedsięwzięcia.

Finalnym efektem uczenia modułu MODELOWANIE BIZNESOWE będzie zatem umiejętność zaprojektowania modelu przedsięwzięcia opisującego pozycję jego wartości, infrastrukturę i zasoby potrzebne do jego realizacji oraz głównych interesariuszy i interesariuszek.

Określ strategię działania

Ćwiczenie, w ramach którego używamy obiektywnych i subiektywnych czynników jakości życia do wyznaczenia celów strategicznych projektowanego przedsięwzięcia

Przygotowanie

Działacie w ramach utworzonego na wcześniejszym etapie zespołu projektowego. Dysponujecie już wiedzą dotyczącą wyzwań, uwarunkowań oraz obiektywnych i subiektywnych czynników istotnych dla interesariuszy i interesariuszek podejmowanej inicjatywy. Znacicie obszar, w którym będziecie działać, oraz najistotniejsze czynniki obiektywne, na które chcecie wpływać. Wiecie, gdzie lokuje się największa potrzeba działania, aby wpłynąć na subiektywne czynniki jakości życia interesariuszy i interesariuszek Waszej inicjatywy.

Przebieg działań

Przeprowadzimy Was przez proces definiowania celów strategicznych z wykorzystaniem narzędzia LAB i metodyk zarządzania strategicznego.

1

Zrekapitulujcie efekty uzyskane w poprzednich etapach kursu

Spiszcie w tabeli na jednej stronie A4 opracowane wcześniej informacje dotyczące:

- obszaru działań, w którym lokuje się Wasza inicjatywa,
- wskaźników obiektywnych miar jakości życia, na które chcecie wpłynąć swoimi działaniami,
- stanu subiektywnych miar jakości życia w grupie interesariuszy i interesariuszek Waszej inicjatywy (projektantów i projektantki, beneficjentki i beneficjentów).

2

Wyznaczcie zakres luki strategicznej

Przechodząc przez czynniki jakości życia w narzędziu LAB, przeprowadźcie dyskusję na temat:

- jak kształtują się wybrane przez Was wskaźniki obiektywne miar jakości życia w referencyjnych grupach społecznych? (sięgnijcie do opracowań Głównego Urzędu Statystycznego oraz Komisji Europejskiej);
- dla których czynników stan subiektywnych miar jakości życia w grupie interesariuszy Waszej inicjatywy (projektantów i projektantek, beneficjentek i beneficjentów) wymaga najpilniejszych działań.

Przeanalizujcie sposób mierzenia tych czynników subiektywnych dobrostanu i zastanówcie się nad przyczyną leżącą u podstaw uzyskanych wyników.

3

Zdefiniuj cele strategiczne podejmowanych działań

Analizując lukę wyznaczoną w etapie 2, wyznacz cele, które chcesz zrealizować w ramach swojego przedsięwzięcia. Pamiętaj, że cele te mogą dotyczyć zarówno produktu Twoich działań, jak i sposobu realizacji inicjatywy. Ważne, aby w wyniku realizacji tego zadania mieć jasność co do sposobów, w jaki chcesz wpłynąć na poprawę jakości życia interesariuszy i interesariuszek swojej inicjatywy.

Zamodeluj inicjatywę, uwzględniając cele strategiczne

Ćwiczenie, w ramach którego używamy obiektywnych i subiektywnych czynników jakości życia do stworzenia modelu projektowanego przedsięwzięcia

Przygotowanie

Działacie w ramach utworzonego na wcześniejszym etapie zespołu projektowego. Zdefiniowaliście już lukę strategiczną i wyznaczyliście cele strategiczne oraz zamodelowaliście główne procesy biznesowe Waszego przedsięwzięcia.

Przebieg działań

Pokażemy Wam, jak zaprojektować model biznesowy, który będzie kanwą prowadzenia Waszej inicjatywy w sposób najpełniej uwzględniający podnoszenie jakości życia interesariuszy i interesariuszek Waszej inicjatywy.

1

Przedyskutujcie cele strategiczne wyznaczone dla Waszej inicjatywy

Przeprowadźcie dyskusję na temat wyników poprzedniego etapu prac. Spiszcie w kilku punktach cele strategiczne i główne procesy biznesowe wyznaczone dla ich realizacji.

2

Dokonajcie inwentaryzacji kompetencji i zasobów niezbędnych do realizacji celów

Analizując strategiczne procesy biznesowe zdefiniowane w poprzednim etapie, zamodelujcie ich przebieg, wyznaczając zasoby niezbędne do realizacji działań.

3

Określcie sposób realizacji działań strategicznych

Przechodząc przez subiektywne czynniki jakości życia w narzędziu LAB, odpowiedzcie na pytanie, jak chcecie realizować działania, aby najpełniej wpłynąć na polepszenie jakości życia w czynnikach, które wcześniej wyznaczyliście jako kluczowe dla powodzenia Waszego projektu (osiągnięcia założonych celów strategicznych).

21 Przeanalizuj wpływ zmian na inicjatywę

22 Stwórz listę planowanych modyfikacji

23 Przyjmij perspektywę ciągłego doskonalenia

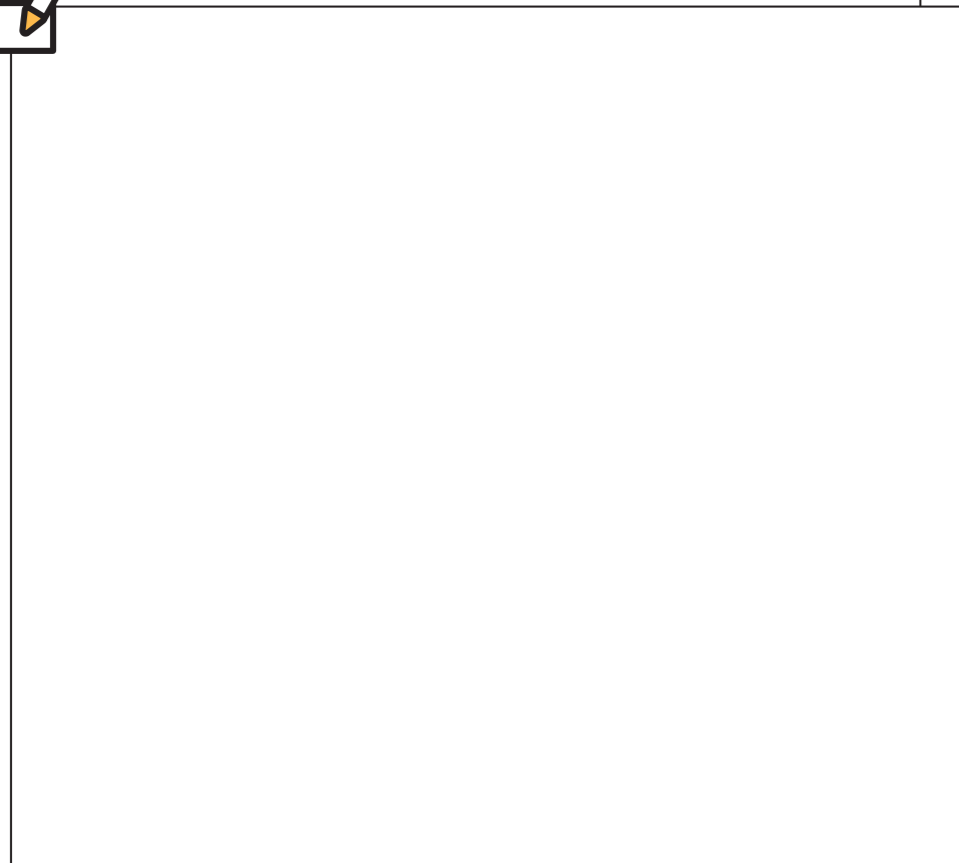

19 Działaj i obserwuj

ROZWIJANIE

20 Zidentyfikuj wewnętrzne i zewnętrzne źródła zmian

Rozwijanie

Na tym etapie pracy koncentrujemy się zarówno na teraźniejszości, jak i na przyszłości. Podczas modułu OPERACJONALIZACJA DZIAŁAŃ uczestnicy i uczestniczki kursu zaproszeni i zaproszone zostaną do przejścia przez proces planowania taktycznego. Bardzo ważne jest bowiem dokładne zaplanowanie działań oparte na wynikach prac z wcześniejszych etapów. Wyniki badań wskazują, że działania innowatorów i innowatorek opierają się często w pierwszej fazie na szerokiej ramie koncepcyjnej, bez konkretnej operacjonalizacji działań i rozpisania harmonogramu prac. Zadania i ćwiczenia zaplanowane na tym etapie mają zatem przede wszystkim pomóc uczestnikom i uczestniczkom kursu w zaplanowaniu realizacji kluczowego procesu w odniesieniu do konkretnych celów (co?), zasobów (kto?) i kolejności działania (kiedy?). Wykorzystanie metod i technik z obszaru organizacji poprzedzone będzie pogłębioną refleksją na temat potrzeb i możliwości ich adaptacji do specyficznych wymagań innowatorów i innowatorek społecznych. Kluczowy na tym etapie będzie zatem proces redesignu narzędzi i określenia ich wartości aplikacyjnej.

Etap ten zakończony będzie zadaniem wykorzystującym metody symulacji, w czasie którego uczestnicy i uczestniczki kursu poproszeni i poproszone o wypracowanie kilku możliwych scenariuszy, w których określą sposoby ewaluacji celów i planu jego realizacji.

W ramach modułu ROZWÓJ I ZARZĄDZANIE ZMIANĄ ukierunkujemy architektów i architektki innowacji na problematykę rozwoju, zmiany i ciągłego doskonalenia. Jedno z podstawowych założeń architektury świata innowacji społecznych, którą uczestnicy i uczestniczki kursu poznali na pierwszym etapie prac, zakłada

zmienności i złożoność tego systemu. Oznacza to konieczność ciągłej obserwacji otoczenia i detekcji sygnałów poznawczych zmiany, które mogą być manifestowane z różną siłą i częstotliwością. Ważne zatem jest by, reakcja innowatorów i innowatorek nastąpiła w odpowiednim momencie. Decyzja o działaniu reaktywnym, aktywnym czy proaktywnym powinna być poprzedzona racjonalną analizą i wyborem optymalnej w danej sytuacji ścieżki działania. Po raz kolejny zachęcamy zatem uczestników do skorzystania z metod i technik zarządzania, tym razem jednak klasyczna metodyka zarządzania zmianą uwzględniać powinna specyfikę warunków, w których działają innowatorzy i innowatorki. Moduły poświęcone tej problematyce zostaną zaopatrzone w liczne case studies, czyli przykłady z praktyki wypracowane wspólnie we współpracy z naszymi partnerami i partnerkami trzeciego sektora z Norwegii oraz Polski. Takie podejście pozwala architektom i architektkom inicjatyw społecznych zrozumieć specyfikę zarządzania rozwojem w ekosystemie innowacyjności społecznej.

Działaj i obserwuj

Przygotowanie

Ekosystem, w którym działają innowatorzy społeczni i innowatorki społeczne jest bardzo dynamiczny. Ważne zatem, by na bieżąco analizować, gdzie oddziaływanie innowacji jest największe i co więcej możemy zrobić.

Przebieg działań

Wykonaj ponownie ćwiczenie WPŁYWOMETR, wykorzystując wiedzę z poprzednich ćwiczeń i porównaj ze sobą te wyniki. Czy jakieś elementy skłaniają Cię do refleksji?

Porozmawiaj z zespołem na poniższe tematy

- Czy profil wpływometru zmienia się w czasie? Jeśli tak, to jakie czynniki Twoim zdaniem mają na to największy wpływ?
- Co o Twojej inicjatywie mówi zmiana profilu wpływometru?
- Czy innowator/innowatorka powinien/powinna dokonywać ewaluacji celu swojego działania i sposobu jego realizacji? Jeśli tak, to jak często?

Przyjmij perspektywę ciągłego doskonalenia

Przygotowanie

Przygotuj się, korzystając z efektów dotychczas wykonanych zadań i ćwiczeń projektowych.

Przebieg działań

Przeanalizujcie w grupie wyzwania z naszego narzędziownika (laboratorium wyzwań) w perspektywach: dziś i jutro.

Dziś

Zastanów się, które wyzwania są najbardziej dynamicznie

- Które z nich ulegają zmianie najszybciej/najczęściej, a dla których zmiany są najgłębsze?
- Zastanów się, dlaczego tak się dzieje?

Jutro

- Czy są wyzwania, które Waszym zdaniem nie stracą na aktualności w ciągu najbliższych 3–5 lat?
- Jakie nowe wyzwania mogą się pojawić? Dlaczego?
- Jakich obszarów będą dotyczyły?
- Jaki będzie wpływ tych zmian na Waszą inicjatywę?

Innowacja społeczna

Dokonajcie ewaluacji celu i planu działania

- Czy są działania, które powinniście podjąć już dziś, by przygotować się do tych zmian?
- Co się wydarzy, jeśli nie zareagujecie na czas?

Grant EOG „Iceland, Liechtenstein, Norway grants”
EOG/21/K4/W/0044

Operator programu: FRSE.

Komponent IV (Component IV)
PROGRAM EDUKACJA ('EDUCATION' PROGRAMME)

Współpraca instytucjonalna na rzecz poprawy jakości i dopasowania oferty edukacyjnej
na wszystkich poziomach oraz we wszelkich formach.

Projekt „Przedsiębiorczość społeczna – kurs podstawowy” o numerze EOG/21/K4/W/0044 jest finansowany ze środków Mechanizmu Finansowego EOG na lata 2014 – 2021 oraz środków krajowych. Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego (MF EOG) reprezentuje wkład Islandii, Liechtensteinu i Norwegii – trzech krajów EFTA (Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu) w tworzenie Europy zielonej, konkurencyjnej i sprzyjającej integracji społecznej. Kwota dofinansowania w ramach Funduszy EOG wynosi 118 217 € i pochodzi ze wspomnianych wcześniej państw (Islandii, Liechtensteinu i Norwegii).

